

Az iklódi nábob

Nagyiklódi Tischler Mór millióit a béke boldog éveiben termették meg a sokszor tízezer holdas erdőségek. Három országban az ő vagyonáról suttoztak az erdők és három tőzsdén jegyezték az erdélyi nábob vállalatának papírjait. Egy fél emberöltőt áldozott rá, hogy szakértelme s üzleti tehetsége révén vagyont és egy új, modern hitbizományt teremtsen, melynek tényleges majoreszkója volt. Aztán beköszöntött a sorsfordulat a nagyiklódi Tischler-vagyon életében is és tizennégy évi óriási küzdelem után a vagyonalapító halva maradt a küzdőporondon. Tragikus véletlenként éppen a bírói emelvény előtt.

Mert erre a törhetetlen, szívós energiájú férfinak sokkal férfiasabb, sokkal komolyabb és sokkal megsemmisítőbb formában vadászott már a végzetes sors. Voltak napjai életének, amidőn elvakult szenvedéllyel százan és százan rohanták meg a csucsai fűrésztelepek rengetegében, hogy egyszer és mindenkorra végezzenek vele. Mindenkor felvette ellenfeleivel szemben a harcot. Egy fél emberélet munkája, tudása és tehetsége állott mögötte és ő bizott igazságának erejében. Tizennégy éve, amióta utolsó, megmaradt tízezer holdnyi erdőségét védte a rája áhító paraszttal szemben, már nem is a vagyonért, hanem az igazságért harcolt. A vagyont s a vagyon roncsait lassan, de annál maradéktalanabb bizottsággal öröklték fel az óriási jogi harc költségei és tizennégy esztendő sem volt elégséges hozzá, hogy akár ellenfelei, akár nagyiklódi Tischler megtalálják az igazságot. A hivatalos eljárások lassu gépezetelre láthatatlan folyondárok csavarodtak mindenfelől és magánambíciók vakondok-seregei kezdték ki a föld alatt a csucsai erdők fájnak gyökereit. A politika és az intrika indáinak szövvényes hálózatába került az az egyszerű jogi kérdés, hogy kit illet meg tulajdonképpen a tízezer holdnyi erdőterület és a végén már annyi érdek, annyi álláspont, annyi befolyás és annyi egymásnak ellentmondó, annyi egymással homlokegyenest ellenkező akarat és akció választotta ki a saját küzdőterület a Tischler-ügyet, hogy a „Tischler-ügy” egyszerűen elveszett. Egy hatvannégy éves, fáradt és bölcs öregur maradt meg belőle, aki naponta végigsétált az utóbbi években a bucaresti-i bulvárokon, a minisztériumok körül, interveniált, kilincsel, órákig előszobázott hatalmas urak párnás ajtó előtt, míg végül is véresen eldőlt egy földéhségtől fanatizált háborús rokkant, gyilkos golyója miatt, hogy akkor is, utolsó gondolatának elhomályosulásában hiába kérde: az Isten szerelmére, miért történt mindez?

Ki tudna tiszta lélekkel elfogulatlan választ adni erre a kérdésre, amit nagyiklódi Tischler Mór, az egykori erdélyi erdőnábob egyetlen örökségként még maga után hátrahagyott...? A közvélemény, amelyet megdöbbenet ennek a karakterisztikus, de nagyvonalú erdélyi regénynek véres fináléja, tisztában van vele, hogy a gyilkos lényegében véve éppoly szerencsétlen áldozata tettének, mint az a férfi, akit megölt. Azt a revolvergolyót, amely éppen az igazságszolgáltatás termében oltotta ki egy igazságát kereső ember életét, halálosabb erők röpitették el a gyűlöletnél és a bosszúvágytól. A tömeglélek kielégíthetlenségéből összesűrűsödő vak és fegyvermezhetetlen indulatok. Ezek a láthatatlan erők robbantak ki egy pillanatra a merénylő fegyverének csövénél, jelenlétkről adva baljós jelet. A tragédia lezajlott, de most a szociológusok, a tömegpszichiáterek, a szakmai tekintélyek sürgős közbelépésére van szükség, hogy mielőbb ot segítsenek, a baj forrásánál, ahonnan a véres

Magyarország és a kis- antant közeledéséről

tárgyal a prágai kisantant-konferencia

A konferencia tagjainak egyszerű fogadtatása -- Elfordulás a lengyel politikától -- Gazdasági elfordulások a kisantant és a középeurópai államok között -- Elismerés Magyarország és Ausztria iránt -- Titulescu nyilatkozata

Genfben letárgyalták az európai biztonsági egyezményt

Prágából jelentik: Rendkívül egyszerű keretek között, fogadtatások és ünnepélyes pohárköszöntők mellőzésével, ma megkezdődött a kisantant konferenciája. Ezzel a disztinguált három kisantant állam jelezni akarja, hogy olyan viszonyokban élünk, amikor mindenekelőtt a komoly, produktív munkára kell gondolni és minden sallangot félre kell tenni.

A déli prágai lapok szerint, politikai körökben bizonyos idegesség észlelhető, mivel a kisantant tudvalegőleg hajlandó változtatni a négyhatalmi egyezményvel kapcsolatban elfoglalt magatartásán. Lengyelország pedig változatlanul kitart eredeti álláspontja mellett. Így tehát könnyen olyan helyzet állhat elő, hogy a kisantant eredeti nézetének megváltoztatását

a lengyel politika ellen való fordulásnak tekintik.

Fenyegetésként hat egyelőre az a terv, amely a négyhatalmi paktummal szemben a kisantant—Lengyelország, Litvánia, Észtország és Lettország hetes szövetségét akarja megvalósítani.

A délelőtti értekezleten a kisantant államok külügyminiszterei, mindenekelőtt a négyhatalmi paktum problémáit vitatták meg. A tárgyalások gyors tempóban haladnak előre, annál is inkább, mert azoknak eredményével meg akarják előzni a párisi minisztertanácsot.

Beavatottak szerint, a tanácskozásokról kiadandó jelentések fontos pontja az, mely külön megemléskszik a kisantant Magyarországhoz való viszonyáról, illetve ennek jövőbeli alakulásáról. Egyes lapok véleménye szerint, minél szorosabbra fűződik a három kisantant-állam között a viszony.

annál inkább eltávolodik Franciaországtól.

Benes ezt a folyamatot teljesen elkerülhetetlennek tartja. Itt kapcsolódik be Magyarország és Ausztria szerepe a problémába. Hozzájárul ehhez az a körülmény is, hogy az Olasz- és Németország közötti viszony elromlik és hogy Róma egyre inkább eltávolodik az utóbbi időben Berlinton és ugyanekkor Páris felé közeledik. A konferenciáról kiadott jelentésben módot találnak arra, hogy a kisantant államai együttérzésüket fejezték ki az önállóságáért küzdő Ausztria iránt.

„Semminemű dunai megállapodásból sem lehet kihagyni Magyarországot”

A kisantant — bár leszögezi, hogy továbbra is rendíthetetlenül ragaszkodik a szerződés érvényben tartásához, — ezt a körülményt nem tekinti olyan akadálynak, amely meggátolhatná a Magyarország és a kisantant közötti gazdasági együttműködést. A jelentésben előreláthatólag felszólítják Ausztriát és Magyarországot, hogy vegyenek részt a gazdasági együttműködésről szóló tervezet realizálásában. A kisantant külügyminiszterei realpolitikussok és jól tudják, hogy semminemű dunai megállapodásból sem lehet kihagyni Magyarországot és Ausztriát még akkor sem, ha ezt az egyezményt „koordinált kisantant államszövetség”-nek hívják. Gömbös tevékenysége iránt elismeréssel adóznak a kisantant államai és főleg azt az európai nyugalmat honorálják, amely az országban honol. A kisantant arra törekszik, hogy szomszédaival gazdasági téren egyre szorosabb kapcsolatokat létesítsen és ilyen módon türelhető viszonyt teremtsen a három kisantant állam, valamint ezeknek közvetlen szomszédaival között.

Titulescu külügyminisztert a Prágában időző román újságírók megkérdezték, hogy milyen impressziókkal érkezett vissza Párisból. A külügyminiszter kedélyesen válaszolt:

— *Ti, akik ismertek engem, gondolhatjátok, hogyha bármilyen kellemetlenségről szó lehetne, nem volnék itt ilyen nyugodt. Ha országunk határait csak egy milliméternyi veszély is fenyegetné, a félvilágot felforgatnám érte. Ellenkezőleg: Rövid idő alatt igen kellemes események fognak történni.*

Titulescu külügyminiszter feltűnően opti-

jeadás kirobbant. Amint nem szolgáltathat senki önmagának igazságot, épp ugyanígy nem hallgathatja el ezt a kötelességet maga az igazságszolgáltatás. A legelső teendő tehát nem lehet más, mint példás megbüntetése az ön-igazságszolgáltatás ilyen elrettentő bűn-

mista nyilatkozatát a bucaresti-i lapok részint azzal magyarázzák, hogy a paktum létrejötte vissza fogja adni Európa nyugalma, részint pedig azzal, hogy a négyhatalmi megállapodásból kivették a békeszerződések revíziójának lehetőségét.

Varsóból jelentik: A félhivatalos Istra-ügynökség sugalmazott nyilatkozatot közöl a négyhatalmi paktumról. A kommuniké többek között a következőket tartalmazza:

— *Ismeretes, hogy a kisantant prágai értekezletén szóba kerül a négyhatalmi paktum*

seinek, hogy a tömegek újra okulhassanak. De le kell vonnia a maga tanulságát legelső sorban az igazságszolgáltatásnak is, amely nem lehet más, mint csak az, hogy maga előzze meg elfogulatlan és tárgyilagos ítéletével a vak szenvedély ilyen jövátéhetetlen kirobbanásait. (J.)

kérdése is. Híre jár annak, hogy a kisantant megváltoztatja eddigi elutasító magatartását és nem tiltakozik az egyezmény aláírása ellen. Ezzel kapcsolatban szükségesnek tartjuk megemlíteni, hogy Lengyelország álláspontja a négyhatalmi egyezményrel változatlanul negatív, tehát elutasító marad.

Párisi jelentés szerint, holnap a római Palazzo Veneziában, a francia, angol és német nagykövetek, valamint a Duce aláírják a négyhatalmi szerződést. Az egyezmény szövegét közvetlenül annak aláírása után hozzák nyilvánosságra.

Hírek Schleicher tábornok letartóztatásáról

A világsajtóban ma az osztrák távirati iroda jelentése nyomán az a hír terjedt el, hogy Schleicher volt német kancellárt, aki közvetlenül Hitler előtt ült a német birodalom kancellári székében, letartóztatták és Küstrin várába internálták. Schleicher tábornok volt tudvalevőleg az, aki ez év január végén ellene fordult annak a körnek, amely katonai puccsal akarta megakadályozni Hitler uralomra jutását. Német hivatalos helyen ezt a hírt erősen cáfolják és leszögezik, hogy Schleicher tábornok szabadlábban van.

Genéből jelentik: A leszerelési konferencia főbizottságának mai ülésén kötelező erő nélkül letárgyalták első olvasásban az európai biztonság egyezményt. Az egyezmény két részből áll. Az első rész azzal foglalkozik, hogy milyen feltételek mellett tekintenek el az európai államok a fegyveres erőszak alkalmazásától. A második rész azt tárgyalja, hogy a megtámadott államok segítségének módjait hogyan alkalmazhatják. Norman Dawis kijelentése alapján általánosan nyilvánították az egyezmény-terv első részét. Megállapították, hogy a paktum alap gondolata a kölcsönös megsegítést illetően a genfi jegyzőkönyv felelevenítése, amennyiben az európai államok már a genfi konferencia alkalmával együttes erővel akartak szankciókat alkalmazni a támadó államokkal szemben. Az egyezményből azonban hiányzik az obligát bíraskodás a politikai kérdésekre vonatkozólag és a statusquo stabilizálása a nemzetiségi jog gyakorlása terén. Az egyezmény megállapítja közvetve a francia szövetségi rendszer formális elismerését.

A gyöngéd férj

Írta: ADALBERT HELLMANN

Regenwurm ur rég volt olyan jó hangulatban, mint ma délután. A kényszerügyessége remekül sikerült. Amikor a számításokat újra átvizsgálta, kedélyesen huncorgatva így monologizált:

... jut is, marad is...!

De rögtön ijedten nézett körül a szobában, hogy nem lesi-e ki valaki az önvallomását. Egyedül volt... Az ebéd utáni szivarja füstje szabályos karikákban szállt fel a magasba. Regenwurm ur meg volt elégedve magával.

A szolgája lépett a szobába:

— Wetzler ur van itt...

Regenwurm jól lakott, megelégedett érzése egy pillanat alatt elszállt.

„Mit akarhat ez a kellemetlen ember...? Talán megtudta, hogy...?”

Nem tagadtathatja el magát... Ez csak rontaná a helyzetet... Különben is már ott áll előtte Wetzler ur élelnagyságban, nem várva, hogy Regenwurm ur kegyeskedik őt színe elé bocsájtani.

— Nagyon örülök — mondta Regenwurm ur olyan arccal, amelyen még a legszélsőbb optimizmus sem tudott volna vendéglátó örömet felfedezni.

Wetzler ur morgott valamit és leült a házigazdával szemben. Egy percig a két ur némán farkasszemet nézett, ilyenkor az kezd a beszédet, akinek rosszabb az idegrendszere. Regenwurm ur szólalt meg előbb. Fanyar mosolygáshoz hasonló vonaglás torzította el az arcát:

— Minek köszönhetem a... hm... ritka szerencsét?

Wetzler ur azonnal felelt:

— Uram, nem vagyok a szószaporítás híve. Mondja meg őszintén, mi kifogása van... legújabbban... a feleségem ellen.

Regenwurm ur hajszála égnek meredt... „Hiszen ez az ember megőrült...” — ez cikázott át az agyán...

— Wetzler ur... — dadogta zavartan.

Megtörtént az aranyalap felfüggesztése Amerikában

Ujabb zuhanás a dollár árfolyamában — A nemzetközi pénzügy már elkészült az eseményre

Washingtonból jelentik: A képviselőház ma 283 szavazattal 57 ellenében elfogadta az aranyalap felfüggesztéséről szóló törvényjavaslatot. Párisban a dollár árfolyamában ma újabb zuhanás állott be.

Az aranyalap felfüggesztéséről szóló törvény megszavazása lényegileg nem teremtett

új helyzetet, amennyiben a nemzetközi pénzügy már akkor reagált erre a várható eseményre, amikor hivatalos helyen bejelentették az aranyalap felfüggesztését és amikor a törvényhozó házak elé terjesztették az erről szóló törvényjavaslatot. Így tehát a javaslat megszavazása már csak a bekövetkezett szankcionálást jelentette.

Zita exkirályné és Ottó királyfi meglátogatták Antal főherceget és Ileana hercegnőt

Vita a bécsi Barna Házban a Habsburg-restaurációról

Bécsből jelentik: A bécsi Barna Házban a nemzeti-szociálisták központi szervezete sajtóértekezletet tartott, amelynek során kérdéseket intéztek a vezetőséghez azzal kapcsolatban, hogy a közelmúltban az egyik nemzeti-szociálista lap között az a hírt, hogy Zita exkirályné és Ottó királyfi Ausztriában tartózkodtak. A kérdés arra vonatkozott, hogy a nemzeti-szociálisták meggyőződtek-e a hír valódiságáról és ha valóban az exkirályné ausztriai tartózkodása a Habsburg-ház restaurálásával függ össze, a nemzeti-szociálista párt milyen magatartást tanúsít a legitimistákkal szemben?

Erre a kérdésre dr. Frauenfeld kerületi vezető válaszolt és kijelentette, hogy a hír valódiságáról meggyőződött. Zita királyné és Ottó trónörökös Vorarlbergnél francia autón jöttek át az osztrák határon s innen Tirolba mentek, majd Mödlingben tettek látogatást Antal főhercegnél és Ileana hercegnőnél. Zita királyné tíz napig tartózkodott Ausztriában, majd Ottó királyfival együtt elhagyta az országot. Frauenfeld dr. a továbbiakban kijelentette, hogy a nemzeti-szociálista párt nem gondol egy pillanatra sem a Habsburg-restauráció lehetőségére. Előbb tudná azt elképzelni, hogy francia protektorátus alatt cseh, vagy jugoszláv államfőt csinálnának a Habsburgok-

ból, minthogy Ausztriában, amely jelenleg Európa legfontosabb pontja, Habsburg restaurációt készítenének elő. A nemzeti-szociálisták minden esetre a restauráció ellen foglalnak állást.

Turnuszeverinnél építik fel

a Romániát Szerbiával összekötő dunai hidat

Bucurestiből jelentik: Mirto Eduard közlekedésügyi miniszter ma közölte a sajtó képviselőivel, hogy a Romániát Szerbiával összekötő új Dunahidat az uralkodó és a miniszterelnök egyenes kívánságára nem Tiganes falu mellett, hanem Turnuszeverinnél építik fel. A hid itt mintegy négyszázmillió lejlel többé fog kerülni, mint ahogy megépítését eredetileg tervezték, de a költségtöbblettel szemben kárpótolni fog az, hogy a hid egy fejlődő várost kapcsol be a nemzetközi forgalomba s annak további fejlődése kihatással lesz a város egész nagy környékére. A miniszter közölte azt is, hogy a kormány egy belga társaságtól valóban kapott ajánlatot egy, a Duna medre alatt negyven méternyire lefektetendő alagút építésére, ennek költségei azonban olyan magas összegre rugnának, hogy azt ezidőszentint egyik állam sem vállalhatná magára.

Wetzler ur rosszaló kézlegyintéssel szakította felbe:

— Nem tagadhatja, hogy mindig, minden személyéhez alkalmazkodtam — folytatta — ha a borvörös szín tetszett magának, a feleségemnek borvörös színű ruhát csináltattam, s ha másnap az volt a gusztusa, hogy csak a zöld áll jól a feleségem szöke hajához, már megrendeltem a zöld selyemruhát... Egyik héten kigyóbrócipó volt a divat, a másik héten már struccbőrökből készült cipőért szaladtam be a várost...

Regenwurm ur szeméi kidagadtak a rémülettől:

— De Wetzler ur...! — hebegte, a vendége pedig üzleti tárgyilagossággal folytatta:

— Tudja, tisztelt Regenwurm ur, az asszony addig sem volt kisigényű, de amit azóta művel...! Husz pár selyemruhát, hogy egyebekről ne beszéljek... Ön különben tudja...!

— Esküszöm, Wetzler ur...! — Igyekezett Regenwurm hirtelen feltámadt lovagiassággal tiltakozni, de Wetzler erősen rámondult, majd így folytatta:

—... még azért se tesztek szemrehányást, hogy az egyik ernyőjére elefántcsont Bonzót kellett faragtatnom, a másikra pedig ébenfa Mikiegeret alumíniumfarokkal és rubinszemekkel... Mind a maga ötlete volt...! Sokszor gondolkodtam azon, hogy a holdban él ön, tisztelt barátom...? Nincs fogalma a mai gazdasági viszonyokról...?

— Hígyje el, kedves Wetzler ur...!

— Hagyjuk ezt — fojtotta újra bele a szót a vendége — most nem erről van szó! Maga, uram, teljesen megváltozott. Azelőtt naponta együtt csavarogtak... Utóbb már csak kétszer hetenként... Most három hét óta feléje se nézett az asszonynak!

Regenwurm ur ijedten hátrált az aító felé, de a vendége fenyegető mozdulattal ugrott elébe és folytatta:

— Mit jelent ez a változás, Regenwurm ur?

— Esküszöm — ordította Regenwurm, hogy túlharsogja vendége dürgő baritonját — soha semmi sem volt közöttünk. Most pedig végleg sza-

kitók a nagyságos asszonnyal... Na, meg van elégedve?

— Hallja! — kiáltotta Wetzler dühtől kipirulva — így nem lehet egy asszony becsületével játszani. Hetek óta szaladgál vele, én egész vagyont költök a maga szeszélyeire, hogy minden kívánsága teljesüljön, s most adja a lovagot... Hja, jó uram, a lovagkor rég lejárt... Nem négyszáz év előtt, hanem tizenegy hónap előtt, amikor a feleségem elkezdte tőlem a sok pénzt kicsikarni, hogy magának mindenben kedvében járjon... Maga lovagiaskodik jó Regenwurm mester...? A lovag én vagyok, aki fizettem, egyre fizettem a számlákat, amétkül, hogy a feleségemnek akár csak egy szemrebbenéssel is elárultam volna, hogy tisztában vagyok a sok bevásárlás titkával... — Hogy tetszik mondani...? — vágott újra közbe Regenwurm, de a lovagias Wetzler nem hagyta szóhoz jutni, hanem könyörtelenül folytatta:

— Nem mondom, hogy amikor először jöttem rá arra, hogy a feleségem magáért rendel minden órában új ruhát és minden félórában új cipőt, és egyebeket, dühbe gurultam. Végre is...! Na, de ez most nem fontos. Ma, amikor már beletörttem a gondolatba, hogy ön, kedves Regenwurm ur, naponta találkozik a feleségemmel, tud vagyok az érzelmeskedésen. Egyszerűen és szárazon felteszem a kérdést: mi ütött magába, jó ember, hogy hirtelen... se szó, se beszéd... elhanyagolja a feleségemet! Erre tessék felelni! Ma ez a kérdés! Én eddig tekintettel voltam önre, most öntől is elvárhatom, hogy tekintettel lesz reám!

— Hogyne...! Természetes...! De, hogy is tetszik ezt érteni...? — hebegte Regenwurm.

— Nagyon egyszerű a dolog. Annak következtében, hogy ön beszüntette a találkozásokat, a feleségem reggeltől estig otthon ül és minden lépésemet lesi. Vége van a szép szabadságomnak — mondta Wetzler felháborodottan.

— De kedves Wetzler ur, ezt nem tudtam — szólott nevetve Regenwurm — bocsássa meg, hogy megzavartam a nyugalmát.

És a két jóbarát a legnagyobb megértéssel vált el egymástól...

Meghalt Tischler Mór, a bukaresti revolveres merénylet áldozata

Hogyan lett koldussá az „erdélyi erdőnábob“, a legendás vagyon ura — Tíz év alatt kétszázhatvanhat millió lejt vesztett — Nyolcvanhat millió lejes adósság — Az utolsó reménység — Tischler Mór aradi látogatása

„Ártatlanul halok meg“ — mondotta a haldokló

A bucuresti-i Brancovenesti Rórház halottaskamrájában fekszik mereven nagyiklói Tischler Mór, az egykori erdélyi erdő-nábob, akire a törvényszéki tárgyalótermében csapott le váratlanul a halál, akinek munkás életét egy eltévelyedett, megtévesztett ember kezében döbbenő fegyver kicsiny acélgolyója oltotta ki. A nagy Üzletember, akinek vagyonáról legendákat meséltek irigyei és ellenségei, koldus-szegényen költözött el egy jobb és szebb világba, ahol nincsenek ellenségek, irigyek, nincsenek perek, ahol megpihen sok esztendő zaklatott küzdelme után. A nagy energia, mely ezreknek adott kenyeret, amely milliókat gyűjtött, örökre elpihent, nagyiklói Tischler Mór a kórházi betegágyon befejezte tragikus pályafutását. A halál merevsége ráfagyasztotta a mindig vidám arcra a csodálkozást, a nagy kérdést, amelyet nagyiklói Tischler Mórnak már nem volt ideje feltenni, amikor véresen összeesett a törvényszéki tárgyalóteremben, ahol igazságát kereste:

— Miért? Mit akartak tőlem?

Tischler Mór már nem érte meg, hogy utolsó kérdésére választ kaphasson...

A legendás vagyon semmivé lett

A fővárosi lapok még most is úgy számoltak be nagyiklói Tischler Mór haláláról: meghalt az erdőnábob. Pedig már esztendő óta nem volt nábob, a legendás vagyon, amelyet soha meg nem pihenő energiával, szorgalommal gyűjtött, elolvadt, semmivé lett. Érdekes karriert futott be ez a köpcös, egyszerűen öltözött, mindig jókedvű ember. Selfmade man volt a szó legszorosabb értelmében, dacára annak, hogy neki nem kellett szegényen kezdeni pályafutását. De biztos, hogyha szegényen kezd, akkor is milliókat szerzett volna. Apjának nagy kiterjedésű birtokai, értékes szeszyarái voltak, amelyeket Tischler Mór örökölt. A háboru előtt körülbelül 350—400 ezer koronás vagyona volt és ezt a vagyont naponként növelte a vasszorgalmu ember. Hatalmas összegeket nyert közvetítésekkel, vett és eladott, anélkül, hogy a vásárolt birtokokat megtekintette volna.

Híres volt arról, hogy sohasem tartotta szükségesnek meg is tekinteni azt az erdőt, amelyre alkudott.

Bizott üzleti érzékében és ez be is vált. A fontos csak az volt nála, hogy gyorsan bonyolítsa le az üzletet. Még jóval a háboru előtt, 1907-ben vette meg azt az erdőt, amely halálának oka volt. Huszonnégy óra alatt, szintén látatlanban bonyolította le a hatalmas üzletet, Korbuly kolozsvári erdőbirtokos, a Kolozsvári Takarékos és Hitelintézet volt elnöke, néhai Barcsay Domokos apósa adta el neki. A körülbelül tizenhatezer holdas erdőt, amely Csucs és Bánffy-hunyad között fekszik, 780 ezer koronáért vette meg. Jellemző Tischler Mór energiájára, hogy 1907-ben, a vásárlás idején rossz üzletmenet és pénzhány sújtotta a kereskedelmet és mégis volt elegendő bátorsága ahhoz, hogy ezt a hatalmas üzletet nyélbeírja.

Hatalmas birtokai voltak Szatmár, Hunyad, Kolozs és Nagyiküllő megyékben, sőt több-ezer holdas birtokkal rendelkezett Versec környékén is.

A vagyon egyre növekedett és érdekes, hogy hatalmas vagyona dacára nagyiklói Tischler Mór mindig pénzhányról panaszkodott. Kézpénze ugyanis sohasem volt, mert folyton vásárolt. Természetesen nagy hitelek is vett igénybe, azonban mindenki szívesen hitellezett neki, mert Tischler Mór minden összegre jó volt. A milliók ura pedig szerényen élt a kolozsvári Bánffy-palotában, ahol irodái is voltak. Lakását is csupán családja kedvéért rendezte be fényűzően. Egész sereg vállalat igazgatósági tagja volt, megszerezte Borszék fürdőbérletét s üzleti tevékenysége minden irányban kiterjedt. Tíz esztendővel ezelőtt a fénykorát élte nagyiklói Tischler Mór,

akinek vagyonát a beavatottak körülbelül 180 millió lejre becsülték.

S ez a vagyon csodálatos gyorsasággal foszlott szerte.

Az agrárreform mérte az első, érzékeny csapást a nábobra. Birtokainak jórészt elvették, erdeiben pedig nem tudott termelni, mert nem kapott kitermelési engedélyt. A bankamatokat azonban fizetnie kellett és hamarosan ott tartott, hogy a kamatok kiegyenlítése oko-

A szorgalmas munka jutalma a szegénység — és egy revolvergolyó

Nagyiklói Tischler Mór reménysége nem vált be, nem érte meg perének befejezését.

S a nábobnak titulált férfi nyolcvanhat millió lejt adósság hátrahagyásával halt meg

a fehér kórházi ágyon. Tíz esztendő alatt körülbelül kétszázhatvan millió lejt uszott el... Ha szorgalmas munka helyett a Rivieran szórja a pénzt, szórakozik, élvezi a vagyont... talán nem is sikerült volna ezt a fantasztikus összeget elkölteni. Tischler Mór azonban nem szórakozott, nem élvezte a napiéves Rivierát, hanem hangyaszorgalommal munkálkodott... s jutalma az élettől a szegénység és egy revolvergolyó lett.

Pedig sokan szerették ezt a pompás humoru, Jókai regényalaknak beillő üzletembert. Bizalmas barátságban állt Alexander Constantinescu, az évekkal ezelőtt meghalt földművelésügyi miniszterrel, aki szívesen elbeszélgetett a legfontosabb munkája közepette is Tischler Mórral, aki mindig tudott néhány jó tréfát, néhány szellemességet a miniszter szórakoztatására. Egész mondák szövődtek szellemes beszélgetéseiről és az előkelő bucuresti-i körökben keletje volt egy-egy jó Tischler-anekdótának. Nagyiklói Tischler Mór, aki munkásságáért néhai I. Ferenc József császártól kapott nemességét, nem tréfál többé.

Aradon egy nyugalmazott vállalati vezérigazgatóhoz fűzték szoros baráti szálak. Egy évvel ezelőtt találkoztak utóljára a fővárosban. Tischler Mór azonban akkor már csak ár-

zott gondokat a sokszoros milliomosnak. Szatmármegyét nagy birtokát poton pénzén áruba bocsátotta, de ez sem segített rajta, a pénz eluszott. Ekkor sorban a többi birtokra került a sor, majd a Crisovetoni banknak adta át, ugyancsak csekély összegért Borszék fürdő bérletét is. A szerencsétlenség szériája azonban tovább tartott. Szerencsétlen kimenetelű erdővételbe bocsátkozott be Marostorda megyében, ahol báró Bánffy egyik erdejét vette meg és hatalmas összeget vesztette az üzleten. A katasztrófa már nem késhet sokáig, Tischler Mór már legendás üzleti érzékében is kételkedni kezdett.

A legérzékenyebb csapás

S Bekövetkezett az utolsó, legérzékenyebb csapás. Tischler Mór minden reménye a csucsai 12 ezer holdas erdőben volt. A környékbeli lakosság azonban szemét vetett az erdőre és miután nem tudta jogos módon megkapni, egyszerűen erőszakkal foglalta le a hatalmas birtokot. Tischler Mór kikérgették a saját erdejéből. Egy szál fát sem vihettek el onnan. Az egykori nábob pedig szaladt az igazsága után. Megkezdődött a pereskedés. Ezen azután a vagyon utolsó roncsai elusztak.

Eladta a kolozsvári házat, a szőnyeget, ékszereket, ezüstöket, mindent áruba bocsátott, mert az utolsó szalmaszál, a végső remény a csucsai erdő visszaszerzése volt.

A végén már a múlt évben eladásra került az utolsó briliáns-függő. Tischler Mórné egyik legszebb, legféltettebb ékszere, amelyért 350 ezer lejt kaptak és ebből fedezték a per költségeit. De meg kellett hozni az áldozatot, mert az adósságok fojtogatták Tischlert. Nem voltak vérmes reményei a jövőt illetően. Azt mondotta:

— Ha megkapom azt a 90 millió lejt, amelyre az erdőt becsülték az állami szakértők, az adósságaim kifizetése után három-négymillióm marad és ezzel kezdek új életet.

nyéka volt az energiától duzzadó, mindig mozgékony nábobnak. Egy idős aradi ur szemé borult könnybe, amikor ma délután hírül vette, hogy nagyiklói Tischler Mór kiszervezett.

Rokon kötelékek is fűzték Aradhoz Tischler Mórt, aki utóljára négy hónappal ezelőtt járt városunkban. Mindössze egy napot töltött itt, unokatestvérének, Rosentfeld Géza aradi nagykereskedőnek lakott, majd továbbutazott Versec felé. Rosentfeldné-Hegedűs Béby az elmúlt hét szombatján találkozott utóljára Tischler Mórral. Az Esplanade-szálloda halljában várt ügyvédjeire. Vidám volt, jókedvű és elmondotta, hogy az utóbbi időben annyi dolga akadt Bucurestiben, hogy kénytelen családostól a fővárosba költözni. Eltréfálkozott aradi rokonával, telve volt optimizmussal, élethedvel és energiával.

És negyvennyolc óra múlva Tischler Mór véresen bukott a törvényszéki tárgyalóterem padlójára...

Marosi Rudolf.

A véres merényletről az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítója a következőket jelenti: Már a tárgyalás előtt érdekes összeszólalkozás történt Tischler Mór és merénylete között. Az erdőbirtokos megkérdezte Jianut:

— Mondja, miért gyűlöl engem?

„Ártatlanul halok meg...“

— Nem Ön gyűlölöm, hanem azokat a politikusokat, akiket a zsebében tart — válaszolta a rokkant kapitány.

Amikor Tischler a bírósági határozat kihirdetése után fiával Tischler Elemérrel távozott, történt a merénylet. Tischler Elemér kétségbeesetten kiáltott Jianu felé:

— Miért tette ezt? Megölte apámat!

— Takarodjon innen, mert magával is végzek — válaszolta gyűlölettel telve Jianu.

Mielőtt Tischler Mór elvesztette eszméle-

Ma parádés premier!

Az egész világon rekord nézőszám!

CORSO!

JAN KIEPURA
tündöklo új filmje
TIED A DALOM!

Jenny Jugo
Paul Kemp
Ralph A. Roberts
Ida Wüst
Paul Hörbiger

Közös érdekből kérjük,
jegyről előre gondoskodni.

Ementali sajt vitamindus 64. — Leiért kapható az alanti cégeknél: 1992

Birkenheuer, Coloniala, Eles, Jakubovits, Kozma, Kávékirály, Liszka, Lucullus (Páli), Márkus, Royal, Szücs
Lerakat: APPONYI & COMP, Arad.

tét, magához kérette a tárgyalás elnökét és halk hangon mondotta:

— Nem értem, miért történt ez velem.
Artatlanul halok meg.

A Brancovenesti kórházban heroikus küzdelem volt az erdőbirtokos megmentésére. Kétszer próbálkoztak vérdömlesztéssel, mindkét esetben fia adta a vért, de minden hiába volt. Ma hajnalban negyed négy órakor meghalt nagyiklói Tischler Mór. Még az esti órákban kihallgatták a merénylet, aki kijelentette, hogy előre megfontolt szándékkal követte el tettét, mert Tischler miatt folyton elhalasztották a mócok erdőperét. Jíant a vacaresti-i fogházba szállították.

A fővárosban tartózkodik a meggyilkolt felesége, két leánya: dr. Brunner Józsefné és dr. Mátyás Sándorné, valamint fia, dr. Tischler Elemér.

Tischler holttestét ma délelőtt a bucaresti-i törvényszék bonctani intézetébe szállították, ahol felboncolták. A merénylet Jianu kolozsvári kioszkberő lakásán házkutatást tartottak. Lefoglalták levelezését. A fegyverszakértők megállapították, hogy a merénylet a Tischlerre leadott lövés után még egyszer elcsúszott revolverét, a golyó azonban a csőben maradt.

Tischler hálátát neje, négy gyermeke: fia, dr. Tischler Elemér, két férjzett leánya: dr. Brunner Józsefné és dr. Mátyás Sándorné és hajadon leánya, Tischler Éva gyászolja az előkelő és kiterjedt rokonságon kívül.

Tischler Mór fia a tragédiáról

Esti jelentések szerint Tischler Mór holttestét a zsidó ünnepek következtében csak csütörtökön este szállítják el Bucarestből Nagyiklódra, ahol a család sírboltjában fogják nyugalomra helyezni.

Clujról (Kolozsvárról) jelentik: A rendőrség ma házkutatást tartott Jianu kolozsvári dohánytőzsdé tulajdonos lakásán s ott megtalálták annak a revolvernek a tokját, amellyel a rokkant kapitány Tischler Mór hátába lőtt. A rendőrség abból, hogy Jianu otthon hagyta a revolvertököt, azt következteti, hogy

a gyilkos merényletet előre megfontolt szándékkal követte el.

Tischler Elemér dr. a meggyilkolt Tischler Mór fia egy lapudósító előtt nyilatkozott apjának tragédiájáról. A következőket mondotta:

— Jianu kapitány a tárgyalás előtt apdmmal nyugodtan beszélgetett a törvényszék folyosóján. A beszélgetésnél jelen voltam én is, Jianunak a tárgyalás alatt álló ligyhöz semmi köze nem volt. A per különben is büntetőper volt, melynek vádja alatt egy földművelésügyi miniszteri inspektor állott. Apám csak tanúként volt a tárgyalásra beidézve. Érthető volt ilyenformán, hogy a nyugodt beszélgetés során semmi sem árulta el Jianu rejtett gondolatait. A beszélgetésnek egyáltalában nem voltak agresszív részletei egyik oldalról sem s így annál jobban megdöbbentett a tragikus végű merénylet. Jianu még arra sem hivatkozhatik, hogy a törvényszék bárkire kedvezőtlen döntést hozott volna, legkevésbé a mócokra, mert hiszen semmitéle határozatot nem hirdettek ki, a bíróság a tárgyalást elhalasztotta.

Juniusban megkezdődik

az állami adósságok kifizetése

Bucurestiből jelentik: Madgearu pénzügyminiszter az uralkodó elé terjesztette, aki alá is írta az 1933. évi adósságok fizetéséről szóló dekrétumot. A fizetések a rendkívüli költségvetés terhére történnek és még júniusban kezdetüket veszik.

Általános érdeklődés az Aradi Közlöny ajándék Móra-könyvakciója iránt

Hogyan szerezheti meg minden előfizetők Móra Ferenc emlékművét? Körlevelet bocsájt ki előfizetőihez az Aradi Közlöny fő-kiadóhivatala

Ajándék-könyvakciónk a maga kulturális és irodalmi jelentőségének megfelelő, általános érdeklődést keltett Aradmegye és Aradváros társadalmában. Naponta husz-harminc érdeklődő levelet, levelezőlapot hoz kiadóhivatalunkhoz a posta, amelyben régi és újonnan jelentkező előfizetőink érdeklődnek, hogy milyen körülmények között szerezhetik meg maguknak Móra Ferenc emlékkönyvét?

Az óriási érdeklődésre való tekintettel az Aradi Közlöny kiadóhivatala elhatározta, hogy minden egyes előfizetőnek körlevelet küld, amelyhez egyben mellékel egy postai levelezőlapot is.

Ezt a levelezőlapot minden egyes előfizetőnk tisztán, olvashatóan kitölti, felülbélyegzi és azt az Aradi Közlöny fő-kiadóhivatalának címezve, postára adja. A levelezőlapon mindössze annak a kívánságának ad kifejezést az illető elő-

fizetőnk, hogy

igényt tart a Móra Ferenc emlékmű teljes ingyenes elküldésére.

Mi a levelezőlapot megkapva, az így kapott pontos cím alapján minden egyes előfizetőnkhez eljuttatjuk értékes irodalmi ajándékunkat.

Az Aradi Közlöny fő-kiadóhivatalában már június elején megindulnak az előfizetőinkhez szóló körlevelek szétküldési munkálatai. Addig is mindazok, akik még nem tartoznak előfizetőink táborába, ha június 15-ig előfizetnek az Aradi Közlöny-re,

éppúgy megkapják Móra-ajándékkönyvünket, mint a régi előfizetőink bármelyike.

aki visszaküldi címünkre a hozzá eljuttatott és körlevélünkhöz mellékel levelezőlapunkat. Bizonyos, hogy az Aradi Közlöny Móra Ferenc-emlékműve számtalan családban fog mindenki számára őszinte gyönyörűséget okozni.

Aradváros nyugdíjaisi megkapják nyugdíjtöbbletüket

— Elmaradt tizenöt százalékos nyugdíjemelés — Egy interpelláció eredménye —

Hosszu vajadás után, négy évi elvi küzdelmek eredményeként Aradváros vezetőisége, keddi délutáni ülésén elvi jelentőségű határozatot hozott az aradvárosi régi magyar nyugdíjas tisztviselők ügyében. Még 1929-ben történt, hogy a pénzügyminisztérium megadta engedélyét arra, hogy a városi nyugdíjasok — amennyiben a város költségvetése engedi — 15 százalékkal több nyugdíjat kaphassanak. Ezt az engedélyt Aradváros nyugdíjas tisztviselői, akik tulajdonképpen nagyvagy tettek Aradot, nem tudták azon egyszerű oknál fogva felhasználni, mert a városi költségvetésbe elmulasztották felvenni eddig 15 százalékos nyugdíjtöbblet-járandóságuk fedezetét. Özv. Wittauschek Lajosné tanácsstag interpellációja követ-

kezében végre ez évben egy bizonyos összeget sikerült felvétenni — az egyébként redukált költségvetésbe — a régi magyar városi nyugdíjasok számára is és így tulajdonképpen minden akadály elhárult az elől, hogy ezek a nyugdíjasok megszolgált járandóságukhoz hozzájuthassanak.

A városvezetés Veltsov Géza dr. indítványára a keddi ülésen elhatározta, hogy még ez évben a szóban forgó 15 százalékos városi nyugdíjtöbbletet ki fogják fizetni. Ugyanezkor foglalkozva id. Varjassy Lajos, Aradváros egykori, nagymultu polgármesterének kérelmével, amelyben nyugdíjának emelését kérte, határozatilag kimondták, hogy ezt a kérdést a legközelebbi nagytanácsülés napirendjére tűzik ki.

Nemzetgyalázás hamis vádja két curtici-i magyar vasutas ellen

Tárgyalás az aradi törvényszéken — A tanuk, a vasutasok felebbvalóinak és a rendőr kedvező vallomása után felmentették a két vádlottat

Két curtici-i magyar vasutast: Czene Jánost és Herpai Mihályt nemzetgyalázás miatt vonták keденд felelősségre az aradi törvényszék. Ciupuliga György curtici-i gazdálkodó jelentette fel a két magyar vasutast, akik az elmúlt év december elsején a curtici-i állomás közelében lévő Lónyai-vendéglőben tartózkodtak és akik — Ciupuliga feljelentése szerint — vele politikálni kezdtek, majd a vita hevében több nemzetgyalázó kijelentést tettek. Amikor ő — mondta Ciupuliga az aradi törvényszék előtt — rendreutasította a magyar kisebbségi vasutasokat, akkor nekiestek és véresre verték.

A két vádlott kijelentette, hogy Ciupuliga György vádjának minden szava hazugság. Boszszuból koholta ellenük a vádat, mert amikor részegen bejött a vendéglőbe, bort kért tőlük és ők nem adtak. Kijelentették és erre nézve a bizonyítási eljárás elrendelését is kérték, hogy a feljelentő a nála lévő ostorral többször végigvágott r: ituk, mert nem akartak neki bort adni.

A törvényszék ezután a tanukat hallgatta ki. Elsőnek Ba ce curtici-i vámfőnök tett vallomást. Kijelentette, hogy a két vádlottat kötelességtudó, csendes, higgadt embernek ismeri, akikről fel sem tétélezhető, hogy ilyen cselekedetet elkövesse. Tudja azt is, hogy sohasem politizáltak. Mindenki rendes és szolid embereknek ismerte

őket. Egy másik vámhivatalnok szintén ilyen kedvezően nyilatkozott a vádlottakról.

Grozav Tódor, curtici-i állomásfőnök, a két vádlott felebbvalója a legnagyobb elismeréssel beszélt a két vádlottól, akiket a kötelességteljesítés mintaképeül lehet odaállítani. Soha a legkisebb kifogás sem merült fel a két vasutas ellen, akik szótlán kötelességtudással végezték tisztüket. Chirilla Simon, Teodor Julan és Bulboaca Demeter ujszentannai iparosok, akik az állítólagos nemzetgyalázási esetről jelen voltak, kijelentették, hogy az inkriminált kifejezéseket nem hallották.

Ardelean Péter községi rendőr a következőket mondta:

— A Lónyai-vendéglő közelében álltam posztton, amikor a vendéglőből lármát és ostorpattogást hallottam. Arra felé siettem, de már jöttek is értem, hogy rendet teremtsék. Ciupuliga György hozzám sietett és azt mondta: tartóztassam le Czenét és Herpait, mert szidták a román államot. Azonnal megkérdeztem a vendéglőben lévő szemtanuktól, hogy hallották-e a sértő kijelentéseket. Senki sem hallotta, ellenben többen mondták: Látták, amint Ciupuliga ostorral Czenére és Herpaitra ütött.

Az elhangzott vallomások és a védő beszéde után a törvényszék a két vádlottat felmentette.

Viharos botrány az aradi törvényszéken

Inzultus a rosszul sikerült milliós üzletek miatt — Megakadályozott verekedés — Különös bonyodalom egy versenytárgyalás körül

Az aradi törvényszék Senciuc-tanácsa kedden érdekes ügyet tárgyalt, amelyben Mold József volt aradi vasuti főtisztviselő szerepelt feljelentő gyanánt. Az ügy vádlottja: Burlac Sándor aradi kereskedő volt, aki Mold József azzal bízott meg, hogy vállalatának, az Universul műszaki cégnek versenytárgyalási ajánlatát vigye le Buzau város tanácsához, Burlacnak az volt a megbízatása, hogy benyújtsa a kérvényt és letétbe helyezze a tizenötezer lej értéket reprezentáló állami kötvényeket, amelyek a versenytárgyalás kauciójául szolgáltak. **Mold József a törvényszékhez Buzau város hivatalos igazolását terjesztette be, amelyből kitűnik, hogy sem Mold József, sem az Universul-cég nevében nem nyújtottak be ajánlatot és nem helyeztek letétbe állami értékpapírokat.** A város vezetősége azt is igazolta, hogy Burlac Sándor sem előbb, sem utóbb nem jelentkezett az Universul-cég megbízásából. A megvádolt aradi kereskedő ezzel a hivatalos igazolással szemben azt állította, hogy a város értesítése egy később megtartott árverésre vonatkozott. Ő, 1930. év július 15-én egy korábban megtartott árverésen nyújtotta be az ajánlatot, azonban ezt az árlejtést formahiba miatt megsemmisítették és új árlejtés megtartását határozták el.

Az ügy egy másik esettel is komplikálódott, Mold József váltó ellenében kölcsönt adott Burlacnak, telekkönyvi biztosításra. A feljelentő itt is vádat emel Burlac ellen, aki állítólag elhallgatta, hogy a fedezetül felkínált ingatlan csak ötödöröszt tulajdonosa. Miután más bizonyíték a perben nem merült fel, a bíróság megeskedte Mold Józsefet és itélhetőzatalra akart visszavonulni.

Gitta Ágoston főügyész azonban beszédében kifejtette, hogy a bizonyítási eljárást nem tartja teljesen befejezettnek.

A főügyész indítványára ezután elhatározták, hogy felvilágosítást kérnek Buzau várostól: egy árlejtést tartottak-e csak a szóban lévő versenytárgyalás ügyében, vagy tényleg volt-e egy előző árverés, amelyet formahiba miatt megsemmisítették és amelyre Mold József ajánlata is befutott. A tárgyalást erre elnapolták.

Viharos lefolyású tárgyalás folyt le később ugyancsak a Senciuc-tanács előtt. A felperes szintén Mold József, az Universul műszaki vállalat tulajdonosa volt, aki csalásért büntvádi feljelentést adott be Popa Livius ismert aradi vállalkozó ellen. Éveken keresztül

Mold József és Popa Livius együtt bonyolítottak le üzleteket. Milliókra menő számlákat kötöttek meg együttesen. Hatóságoknak szálítottak nagyobb mennyiségű árucikkeket, száz ezres tételekben. Az üzletkötések Mold József neve alatt folytak és az állami titkálások szintén Mold nevére szóltak. A sok százezer lejt kitevő összegeket Popa Livius vette fel. Az elszámoláskor kettőjük között differencia támadt és ezek miatt állította Mold József volt társát a büntető bíróság elé.

Popa Livius mindvégig izgatott hangon adta elő védekezését. Egész aktahalmaz fektet előtte, amelyekből bizonyította, hogy a vád alaptalan, hogy nem Mold József, hanem ő szenvedett nagy károkat az üzletkötések során.

Amikor Senciuc elnök a tárgyalást elnapolta és a bíróság tagjai kifelé haladtak a tárgyaló-teremből, Popa Livius öklét a magasba emelte és Mold felé rohant. Popa felesége irtelen a két ember közé állt és megfogta férje karját.

aki teljes erővel Moldra akart ugrni.

Mold József nem hátrált és látszott, hogy nem fél támadójától. Popa Livius néhány lépésre kifelé ment, majd újból Mold felé szaladt. Ekkor azonban nemcsak a feleség, hanem Pop Sándor dr. ügyvéd és a teremőr is közbevetette magát, de ezek is csak nehezen tudták a felzgatott vállalkozót lecsillapítani.

Popa Livius a felesége és Pop Sándor dr. védőügyvédje kivették a tárgyalóteremből, Mold József pedig nyugodtan, szólanul követte őket.

Hamisított cserkészbélyegekkal árasztják el Aradot

Valószínűleg Temesváron vagy a Bánságban van a hamisbélyeg-gyár

Különös visszaélésnek jöttek a nyomára az aradi főpostár. Az utóbbi napokban feltűnt a posta kezelő tisztviselőinek, hogy a levelek egész tömegét adják fel hosszabb idő előtt lejárt cserkészbélyegekkel portómentesítve. Ezek a régi keletű cserkészbélyegek az újabb cserkész emlékbélyegek kibocsátása óta nincsenek érvényben s ilyenformán a posta ki is vonta ezeket a forgalomból. Eppen ezért kellett feltűnést az utóbbi napokban az, hogy is-

mét felbukkantak ezek a cserkész emlékbélyegek, amelyeket naponta nagyobb tömegű levél portómentesítésére használtak fel. Feltűnő volt az is, hogy ezeket a bélyegeket többnyire nagyobb cégek használták levelezésük lebonyolítására, tehát néhány aradi cég hozta forgalomba a régi cserkészbélyegeket és pedig nagyobb tételekben. Érdekes, hogy ilyenformán duplán fizették meg a levelek felültbelyegzését, mert egy 6 lejes cserkész emlékbélyeg ára 12 lejt volt kibocsátása után.

A postafőnökség érdeklődött az illető cégnél a bélyegek eredetére vonatkozólag s ott azt a felvilágosítást kapták, hogy nemrégiben

temesvári eladóktól vásárolták a bélyegeket.

még pedig 6 lejes áron. Kialakult tehát az a feltevés, hogy a régi nyomású cserkész emlékbélyegekkel ismeretlen temesvári, vagy bánsági egyének manipulálnak és nagyobb cégeknek sikerült eladniuk belőlük jelentős tételeket Aradon. Valószínűnek látszik, hogy ezek a bélyegek, amelyek ha valódiak volnának, bélyeggyűjtőknek most is megérik a 12 lejes árat — **közönséges hamisítványok** és a bélyeggyár valahol a Bánságban van. A postafőnökség nem tehet mást, mint hogy felkéri az aradi közönséget, hogy a régi nyomású cserkészbélyegeket ne használja portómentesítésre, mert azokat a posta már hosszabb idő óta kivonta a forgalomból. Az ilyen bélyegekkel ellátott leveleket ha beföldre címzettek, megportózzák midőn kézbesítik azokat s ha külföldiek, visszaküldik a feladónak. A postafőnökség egyben figyelmezteti a bélyegvásárlókat, hogy nagyobb tételekben ne vásároljanak régi nyomású cserkész emlékbélyegeket. A régi kibocsátású cserkész emlékbélyegek három szériában kerültek nyomás alá, ezek közül a 6 lejesen az uralkodó képe látható cserkészöltözetben.

Aradváros és az Aradi Korcsolyázó Egylet adókonfliktusa

A város követeli, hogy az egylet nyolc napon belül fizesse meg tartozását — Redukálták a szállodák városi taksáit

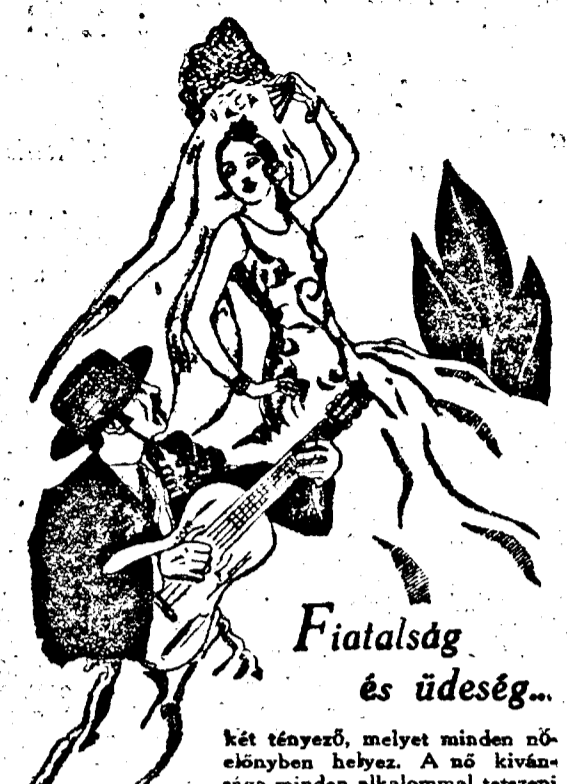
A városvezetőség keddi ülésén érdekes ügyben hoztak határozatokat. Berzován János pénzügyi előadó jelentést tett az aradvárosi szállodatulajdonosok városi taksacsökkentési kérelmének ügyében kiküldött bizottság munkájáról, mely mintegy harminc százalékkal ténylegesen redukálta is a viszonyoknak megfelelően, a szállodások városi taksakvótáit. Eszerint ez évben a városnak az aradi szállodatulajdonosok összesen 106.000 lejt fogynak fizetni; ebből az összegből a Fehér Kereszt-szállóra 34.000, a Hotel Centralra 28.000, a Vadászúrtre 14.000 lejt esik.

Ezután a városvezetőség az Aradi Korcsolyázó Egyesülettel szemben fennálló adókonfliktusának ügyét vette tárgyalás alá. Az aradi pénzügyigazgatóság ugyanis, mivel a város a korcsolyázópavillon adójáért 56.307 lejjel tartozik, ezt az összeget a városnak járó adicsonális kvótából lefoglalta. Viszont a városvezetésnek az az álláspontja, hogy az adó fizetése a Korcsolyázó Egylet kötelessége. Ezenfelül a város 35.200 lejt követel még az egyesülettől, a pavillon facement-tetőzetének

javitása és az épület karbantartása címén. Mivel az egyesületnek a várossal kötött huszéves bérleti szerződése a jövő évben lejárt, a városvezetőség elhatározta, hogy nyolc napos terminust ad a Korcsolyázó Egylet vezetőségének arra, hogy a város követeléseit megfizesse.

Figyelmet keltett az ülésen az a bejelentés, hogy egy vállalkozó érdeklődik a város Mosóczy-telepi egykori mozijának épület-bérlete iránt. A városvezetőség felhatalmazta az illetékes főtisztviselőjét, hogy a vállalkozóval a tárgyalásait megkezdje.

Popovici Dávid főállatorvos bejelentette, hogy a minisztérium aggodalommal állapította meg, hogy Aradváros területén ebben az évben több veszetzégi eset fordult elő, mint általában az egész ország területén. A minisztérium intencióit követve, a városvezetés elhatározta, hogy a polgármester aláírásával június hó elsejétől kezdődően, a lakosságot uccai plakátok útján fogja kioktatni mindazokra a teendőkre, amelyeknek alkalmazásával elkerülhetik a veszetzégi fertőzéseket.

Fiatalság és üdeség...

két tényező, melyet minden nő-előnyben helyez. A nő kíváncsága minden alkalommal tetszeni és maga köré varázsolja a tavasz és a fiatalság illatát. A CUBANITA kölni víz, kitűnő és finom illata kiegészíti egyéni bájoságát. A CUBANITA kölni víz a parfüm művészetét ismerők kedvence lesz.

A CUBANITA kölni víz, csak eredeti dugaszolt üvegekben kapható és 100% garancia a tisztaságát és minőségét.

Eau de Cologne
cubanita
D'Argy

HIREK

Esketési mánia

a biatorbágyi rém szülőfalujának újabb szenzációja

Matuska szülőfalujának, a kis Csantavér községnek újabb szenzációja akadt. A biatorbágyi rém borzalmas merénylete néhány hónapra a világ érdeklődését ráterelte a jugoszláviai Csantavér községre, amely azután ismét visszasüllyedt az álmos egyformaság sűrű napjaiba... A véletlen különös eseménye folytán most ismét akadt egy elmebetegnek nyilvánított csantavéri polgár, aki néhány napra újból a kis falura irányítja az érdeklődés keresztjét. Tanurdsics Sztankónak hívják ezt a különös férfit, akin az utóbbi időben valóságos esketési mánia vett erőt. A falu jegyzője lévén, felszólította egy szép napon a falubelieket, hogy aki házasodni kíván, jöjjön csak bátran elébe, mert ő mint anyakönyvvezető minden irás nélkül összeadja a házasságokat.

Elképzelhető, hogy milyen népvándorlás indult meg a környékből Csantavér felé. A csantavéri jegyző átvette a legendáshírűvé vált gret-na-greeni kovácsmester szerepét és egyre-másra adta össze a fiatalokat, öregeket, minden szükséges okmány, irat nélkül. Négy hét alatt nem kevesebb mint száz párt esketett össze Sztankó Sztankó, anélkül, hogy a házasságok közül bárki is fölmutatta volna a szükséges irásokat. Azzal sem törődött, hogy az illető esküdt-e már valaha örök hűséget valaki másnak és készséggel összeadott házas embereket, asszonyokat is. A szerencsétlen jegyzőt végül is letartóztatták és — elmeegógyintézetbe szállították, mert esketési mániája arra mutat, hogy megzavarodott. Pedig talán nem is volt annyira bolond a csantavéri jegyző, annyira semmi esetre sem, mint hirtelen földije: Matuska Szilveszter, hiszen mindössze boldoggá akart tenni néhány embert azzal, hogy néhány fiatal életet kisiklatott és új vágyára terelt...

— IDŐPROGNÓZIS: Lényegtelen hőváltozás. Főként nyugaton eső- vagy zivatarhajlam.

Aradvárosi mozik műsora

Előadások: 5, negyed 8 és fél 10 órakor.

CENTRAL MOZGÓ: ÉGI TITÁNOK, Némefil beszélő világsláger. Főszerepekben: WALLACE BEERY, CLARK GABLE, DOROTHY JORDAN, CONRAD NAGEL.

SELECT MOZGÓ: Premier, A GARNIZON ÖRDÖGE. Viglák. Főszerepekben: GRETA NISSEN, VICTOR Mc LAGLEN, EDMUND LOWE.

Délután 3 órakor 10 lejes helyárrakkal: Az EL-SZABADULT AFRIKA a SELECT-mozgóban.

JÖN: PÁNIK A VÁROSBAN. Ez a film, amely a „Tarzan” testvérilmje, mindenütt a legnagyobb sikerrel lett bemutatva. Főszereplői: BUSTER CRABBE, az olimpiai uszóbajnok és FRANCES DEE, a szépséges amerikai filmművész.

NÁSZUT HÁRMASBAN. Énekes vigláksláger. BRIGITTE HELM, OSKAR KARLWEISS és SUSI LANNER a vezetés szerepekben.

— Rehabilitáltak Muresan János városi főmérnököt. Amint emlékezetes, Muresan János városi főmérnök egy brassói lap cikke folytán, amelyben jogtalan illetek szedésével vádolták meg, fegyelmet kért önmaga ellen a városvezetőség előtt. A fegyelmi bizottság befejezte munkáját, amelyről Jegesi Károly dr. városi főügyész tett jelentést a kedd délutáni ülésen. A fegyelmi bizottság felülvizsgálta a vádakat és megállapította, hogy a városi főmérnök mindenféle tekintetben jogosan járt el és csakis olyan taksákat szedett, amelyeknek inkasszálására jogosultsága volt. Éppen ezért, a bizottság rehabilitálta Muresan főmérnököt, egyben pedig véleményezte, hogy továbbra is szedje a város az eddig szedett építészeti taksákat. A városvezetőség a taksák inkasszálásával a városi pénztárt bírta meg.

— Katasztrófa a havasokban. Münchenből jelentik: A garnischi alpokban a hólavina eltemetett egy utászszázalóját. Az Alpokban gyakorlatozó utászszázalóját a hegytetőről alázuhanó hógörgeteg útjába került. A lavina rázuhant a zászlóalj egyik őrájára, amelynek két tagja nyomban szörnyethalt, míg ketten súlyosan, ketten pedig könnyebben sebesültek meg.

Titkos Ilonán vakbélműtétet hajtottak végre

A művész nő állapotában az éjszaka javulás állott be —

Budapestről jelentik: Színházi és társadalmi körökben őszinte megdöbbenést keltett az a hír, hogy Titkos Ilona, a népszerű sztár súlyos műtéten esett át a budapesti Pajor-szanaszatóriumban. Barátai és kollegái a gyorsan elterjedt hírre valósággal megrohanták a szanaszatóriumot, azonban orvosai szigorú utasítására senkit sem engedtek a nagybeteg művésznőhöz. annál is inkább, mert a beteg a műtét után még nem nyerte vissza eszméletét. Titkos Ilona — aki az elmúlt nyáron felejthetetlen siker mellett vendégszerepelt Aradon — már hosszabb idő óta vakbélfájdalmakról panaszkodott. Szombaton az esti órákban hirtelen rosszul lett fogta el, amely néhány óra múlva megszűnt, úgy hogy nem is fordult orvoshoz.

A következő napokon a rohamok megismétlődtek, mire Titkos Ilonát beszállították a Pajor-szanaszatóriumba. Itt orvosi konzilium dön-

tötte el, hogy operatív beavatkozásra van szükség. Néhány óra múlva a művésznőt meg is operálták és a hashártya felmetszése után derült ki, hogy a vakbél már gennyesedésbe ment át. A műtét kitünően sikerült, azonban a sebet bevarrni nem lehet; miután a gennyesedés miatt több hetes tamponáló eljárásra van szükség. Titkos Ilona midőn magához tért a műtét után, nagy fájdalmakról panaszkodott, úgy hogy orvosai kénytelenek voltak erős fájdalomcsillapító szereket alkalmazni. Az esti órákban Titkos Ilona állapota változatlanul súlyos, kezelőorvosai ennek ellenére remélik, hogy erős szervezete legyőzi a súlyos betegséget.

Az éjszakai órákban a súlyos vakbélműtéten átesett Titkos Ilona állapotában némi javulás állott be. Hőmérséklete alább szállt, úgy hogy orvosai rendkívül meg vannak elégedve a nagybeteg állapotával és erősen bíznak felépülésében.

A szerelem bolondjai — Texasban

Texasban, Mount Calm városkában, egy Dolph Blackburn nevű ifjú megfogadta, hogy 15 kilométert megy négykézláb, hogy elnyerje egy leány kezét, akibe halálisan beleszeretett. Mialatt fogadalmát végrehajtotta, szerelmének tárgya egy szerencsésebb vetélytárs menyasszonya lett. — Egy másik eset ugyancsak Texasban történt. Daniel W. Terry texasi és Anna G. Stainfad kaliforniai lakosok, 20 éven át váltottak egymással szerelmes leveleket, anélkül, hogy valaha is látták volna egymást. A két évtized elteltével, most végre találkoztak és egybekeltek.

— Tűz pusztított a buhusi agyagedénygyárban. Buhusból jelentik: A buhusi híres agyagedénygyárban tűz pusztított. A kár óriási, de szerencsére nagy része biztosítás után megtérül.

Tenniszverők

2002

eredeti angol gyártmányok, nagy választékban rendkívül olcsó árban. 1933-as „Dunlop” labda tucatja 580 lei Hegedüs-cégnél Araden.

— A parasztek megtámadták Cantacuzino hercegnő birtokát. Iasiból jelentik: Pogesta község parasztsága ma mezőgazdasági szerzőkkel felszerelve, megtámadta Cantacuzino Mária hercegnő földbirtokát s annak be rendezését, valamint a birtokhoz tartozó kastély butorzatát összerombolta. A parasztlázadás oka az, hogy a hercegnő elutasította a parasztek igényét bizonyos kedvezményekre. A bosszuhadjárat vezéreit a csendőrség letartóztatta.

— Ma délután 4 órakor népes zarándokcsapat indult el Aradról a Rómában pünkösdkor lezajló nagyszabású, rendkívüli ünnepekre. A zarándokok Temesvár felé vették útjukat, hogy ott csatlakozzanak a temesvári, valamint Erdély és a Bácság más részéből velük tartó zarándokokhoz. A zarándoklatot dr. Pazsitny Bonaventura erdélyi Minorita-rendfőnök vezeti, míg a technikai irányítást dr. Wild Endre végzi. A Minorita-rend részéről Iványi Kázmér hittanár is részt vesz a zarándoklaton. A zarándokokat dr. Lakatos Ottó plébános, Harsányi F. Vince és Huszár Jusztin minorita hittanárok kísérték ki az állomásra, ahol a rokonok, jóbarátok sora mellett szállottak fel a temesvári vonatra.

Gyermekkoszúk legnagyobb választékban és legolcsóbban 2002 Hegedüs-cégnél Araden.

Különös tragédia egy mikalakai családban

Ma, az esti órákban rejtélyes körülmények között meghalt Micaela Drecin Maria 19 éves leány. Drecin Maria a Strada Pasanei 15. szám alatt lakott és jókedélyű, egészséges leánynak ismerték. Ma azután a hozzátartozóinak rosszultról panaszkodott és még mielőtt orvost hívhattak volna, elhunyt. A különös halálesetet nyomban jelentették az aradi rendőrségnek és onnan Charches komisár a hatósági orvos kíséretében szállt ki a helyszínre.

A hatósági orvos gyanusnak találta a halálesetet és arról jegyzőkönyvet vettek fel. Lapzártá előtt a rendőrségről azt a hírt közlik, hogy Drecin Maria családja éjjel után ismét orvost hívott, aki állítólag azt a kijelentést tette, hogy a leány a nagy vérvesztés következtében csupán tetszhalott volt. A rejtélyes ügyben folyik a nyomozás.

Komoly életveszedelemben forgott Rooseveltnél

Washingtonból jelentik: Roosevelt elnök, amikor vasárnap Woodin kincstári kancellárral a Sequoia állami yachton a Potomac-folyón kirándulást tett, komoly életveszedelemben forgott. A kirándulás alatt olyan heves vihar tört ki, amire évtizedek óta nem volt példa. A közel egy mérföld széles folyón hegymagas hullámok tornyosultak, amelyek dióhéj módjára dobálták a hajót, majd

villám ütött a hajó fő árbócába, úgy, hogy egy ideig maga a hajó kezelőszemélyzete sem hitte, hogy partra tudjanak vergődni.

Üzletelhelyezés!

A t. hölgykönség tudomására hozom, hogy folyó hó 1-től „Cosmetica” női fodrászsalonomat a Str. M. Nicora 3. sz. alól a Str. Bratianu 2-4, sz. alá Minorita-palota, Dein kalapszalonnal szembe HELYBEM AT. 2067

— Rendőri hírek. Weismayer Emma lakhelyen kívüli nőt ma előállították a rendőrségre, mert úgy az aradi, mint a temesvári törvényszék körözi. — Vasárnap és hétfőn mintegy 10-15 embert állítottak elő, mivel semmiféle irattal nem rendelkeztek. — Rózsa György új aradi lakos ma feljelentést tett a rendőrségnek, feljelentésében elmondja, hogy a Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) négyes számú házában dolgozott, miközben ellopták a folyosón hagyott táskáját, amiben ruhája és festék-szerek voltak elhelyezve. A kára meghaladja a 2500 lejt. — Szida Demeter volt Batthyány-ucca 43. szám alatti lakos feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, akik 1635. számú kerékpárját ellopták. — A fenti ügyekben az aradi rendőrkvesztura bünyügyi osztálya bevezette a vizsgálatot.

A sajtószabadság védelme

a budapesti nemzetközi újságírókongresszuson

Budapestről jelentik: A nemzetközi újságírószövetség kongresszusának résztvevőit Almássy képviselőházi elnök ma dezsónén látta, a képviselőház épületében. A parlament előtt diszbeöltözött lovasrendőrök álltak sorfalat. A vendégeket a fényesen kivülágított kupolacsarnokban fogadták. A dezsónén megjelentek mindkét ház tagjai, valamint számos katonai méltóság is.

A kongresszus végrehajtó bizottságának ma délelőtti ülésén egyébként kényes helyzet állott elő, amennyiben a bizottság elé javaslat érkezett arról, hogy foglaljon állást a kongresszus a sajtószabadság védelme mellett, különös tekintettel azokra az eseményekre, amelyek legutóbb egy nagy európai államban következtek be. A határozati javaslat megfogalmazására az albizottság szűkebb bizottságot küldött ki, amelynek Eskeland svéd, Choudre francia és Zapler osztrák delegátusok a tagjai. A délelőtti folyamán vitatták meg a tárgysorozatoknak az újságírás új formáira vonatkozó pontját. Ennek során főleg a fénykép, a rádió és a film szerepével foglalkoztak.

Terjed Angliában

a német áruk elleni bojkottmozgalom

Londonból jelentik: A német áruk elleni bojkottmozgalom egyre inkább terjed és egyre nagyobb arányokat ölt. Az angol szakszervezetek kongresszusának mai ülésén elfogadták azt a javaslatot, amely szerint a szakszervezetek tagjai bojkottálják a német árukat. Ennek következtében a németországi árucikkek újabb hatmillió angol fogyasztót veszítenek el. A szakszervezetek Brüsszelben összeülő június 30-iki nemzetközi kongresszusán az angol delegáció javaslatot tesz arra, hogy a világ összes szakszervezetei hirdessék ki a bojkottot a német árukra.

— **Csatorna Glogovác megmentésére.** Az aradi folyammérnökségen kedden délelőtti tárgyalták a glogováci község tanács javaslatát az aradi városi hatóságok és vízügyi szakértők. A glogováciak ugyanis a glogováci Maros-kanyarulat csatornával szeretnék összekötni, hogy így a községet mindenképpen biztosítsák az esetleges árvíz veszedelme ellen. Az értekezleten, amelyen a városvezetőség képviselőjében Borneas Gyula választmányi tag vett részt, az a vélemény alakult ki, hogy a tervet Aradváros vízügyi biztonsága szempontjából fogják alaposan felülvizsgálni előbb, mielőtt még egyáltalán megkezdénék a tervre vonatkozó tárgyalásokat.

— **A bélyeggyűjtőket érdeklő rendelkezés** érkezett az aradi postafőnökségre. Ismeretes, hogy a devizakorlátozó intézkedések életbeléptetésével kapcsolatban külföldi ajánlottlevélben csupán a Banca Nationala speciális engedélyének felmutatása mellett lehetett bélyeget küldeni. Ez a szigorú intézkedés a használt bélyegekre is érvényes volt, amennyiben azokat is értéknél magasabbra értékeltek. A devizakorlátozás és a Nemzeti Bank engedélye nélkül nem engedte az ország határán kivinni. Legújabb rendelkezés szerint ezt az intézkedést Bucurestiben visszavonták és a mai naptól kezdve a Banca Nationala engedélye nélkül is lehet bélyegeket külföldre továbbítani ajánlott levélben. A levelet továbbra is nyitva kell feladni és a postatisztviselő ragasztja azt le a feladó jelenlétében, miután meggyőződött róla, hogy használt bélyeget tartalmaz.

— **Izraelita Istentisztelet.** Szerdán és csütörtökön ünneplik az izraeliták Sebouth ünnepét. Csütörtökön, ünnep másodnapján mazkir a reggel háromnegyed 7 és délelőtt fél 10 órakor kezdődő Istentisztelet során. Délelőtt hit-szónoklat.

Mindenki figyelmébe!

Magyar okiretek román nyelvre való hiteles fordítását, kérvények, beadványok és nyomtatványok román szövegezését, és fordítások hitelesítését **ostkésli**

Mitra I. Sándor, törvényszéki hites román-magyar, magyar-román fordító és tolmács ARAD, Bulevardul Regele Ferdinand No. 5. (Az udvarban jobbra).

— **Zászlószentelési ünnepély** Ujszentannán. Ujszentannáról jelentik: Az ujszentannai „Bauerverein“ vasárnap tartotta zászlószentelési ünnepélyét, amelyen az összes helybéli, valamint számos környékbeli erkölcsi egyesület részt vett. Az ünnepélyt lampionos, fáklyás szerenád vezette be. Az ünnepség résztvevői felvonultak zászlóik alatt Adelman Károlyné zászlóanyához, akinek szerenádot adtak. Szilbereisz Jakab, a „Bauerverein“ elnöke, szép üdvözlőbeszédet mondott, majd a „Gesangverein“ dalokat adott elő. Utána zenés takaródó volt. Az ünnepség vasárnap délelőtt fél 10 órakor kezdődött. Az egyesületek felvonultak a zászlóanyáért, majd Blaskovics prelátusért, aki a zászlószentelés szertartását végezte. Délben 250 terítékes bankett volt, amelyen a prelátus lélekemelő beszédén kívül, több értékes toaszt hangzott el. Délután a piactéren lévő parkban népiünnepély volt, amelyen sváb nemzeti táncokat mutattak be, majd az ujszentannai válogatott futbalcsapat mérkőzött meg a világiosi Siriana-val. A mérkőzés eredménye 1:0 volt, a szentannaiak javára. Az ünnepségeket műkedvelő előadás fejezte be, amelyet reggelig tartó tánc követett.

Vértisztító az enyhe Koprol hashaltó csokoládé.

— **Öt évi börtön egy Aradon elkövetett betörésért.** Az év első napjaiban vakmerő betörést követtek el Aradon, a Piata Avram Iancu (Szabadság-téren) lévő Rozsnvai-házban. Schapira Hermann rovtomultu betörő, akit már négyszer ítélték el különböző bűncselekményekért, az éjjeli órákban betört Szabó Sándor lakásába, ahol több ezer lej értékű fehérneműt lopott el. A betörő azonban nem tudott a házból kijutni. A hajnali órákban pedig Szabó Sándor észrevette a betörést, értesítette a rendőrséget. A helyszínre érkezett detektívek rátaláltak a betörőre, akit kedden vont felelősségre az aradi törvényszék. A törvényszék Schapira Hermannat, tekintettel arra, hogy ötödször áll a bíróság előtt: öt évi börtönnel sújtotta.

Érdekes kínai apróságok

Tokió, a japán főváros, az ötmillió világváros fokozatosan süllyed. Kétévenként minimálisan 2 milliméter, maximálisan 15 centiméter a süllyedés foka. A tengerészeti hivatal szerint, azonban nincs ok aggodalomra, mert a Csendes-óceán medre is fokozatosan süllyed. Egyelőre rejtély ez a lassu süllyedés. — Horikiri japán miniszterelnökségi főtitkár bizalmas körben így nyilatkozott: Mielőtt egy miniszter lemond hivataláról, ki kell töltenie a lemondó-formulát. Nincsen olyan miniszter, aki ezt el tudná végezni. Nagyon körülményes írásmű. Csak én értek hozzá. Ezért, valahányszor egy miniszter lemond, hozzám jön és én egy bizonyos időn keresztül oktatom a lemondólevél megszerkesztésnek művészetében. Mindaddig, amíg az illető kegyelmes ur leckét vesz, addig hivatalban kell maradnia.

— **Elfogták az aradi Auer-büffé fosztogatóját.** Néhány nappal ezelőtt a Gloria-CFR-pálya büffése feljelentést tett, hogy ismeretlen tettesek hosszabb ideje lopkodják büfféjét és raktárát, úgy, hogy az ellopott áru összege már a 10 ezer lejt is meghaladja. A rendőrségi nyomozás csakhamar eredményt is tudott felmutatni, mert a mai napon őrizetbe vették F. J.-t, a büffé volt alkalmazottját, aki bevallotta, hogy ő követte el a fosztogatásokat. Állítása szerint, öt esetben hatolt a raktárba és legutóbbi útja 3000 lejt eredményezett számára. A megítélt fiatallembert valószínűleg a holnapi napon kísérik át az ügyészségre.

— **Fáj-e a gromra? Nincsen 6 étvágva?** Bémüködése rendetlen? Székrekedésben szenved? Nyugtalanul alszik? Ideges és fáj a feje? Használjon dr. Földes-féle SOLVO pirulát. Egy doboz ára 20 lej. Dr. Földes Béla gyógyszerész.

— **A szegénység gyógyítható.** A szegénység első sorban nem gazdasági, hanem lelki jelenség — mondják a tudósok — és ennélfogva a szegénység éppen úgy gyógyítható, mint más lelki baj. Hogy ebben mennyi az igazság, azt most bebizonyította egy fiatal magyar tudós, aki Berlinben szorgalmasan gyógyvitgatja a szegénységet, még pedig sikerrel. Módszere az, hogy a rossz fellépésű, zavart mozgású embereket arra kényszeríti, hogy optimista mintaképet válasszanak maguknak. Ez a tudós évekig a „Tolnai Világlapja“ munkatársa volt, ma pedig külföldről küldi be cikkeket a népszerű képeslapnak.

URANIA

A LEGMÓDERNEBB GÉPEKKEL FELSZERELT és ARAD LEGOLCSÓBB HANGOS MOZGOSZÍNHÁZA

MA, SZERDAN 5, ¼8 és ¼10 órakor Monumentális Daungel sláger. Németül beszéltő attrakció.

BORNEÓI FEHÉR FOCOLYNO

A főszerepben: Rose Hobart, Charles Bickford

DÉLUTAN 8 ORAKOR FÖLDSZINTEN 8.— lej
EMLETEN 11.— lej

Farsang tündére

Szöke Szakáll, Anny Ahlers, Verebes Ernő

Jön: Az operettek slágera: **LEHMANN MAMA 3 LEANYA**

A legújabb sláger dalokkal.

Zászlóavatási ünnepség a Mosóczy-telepen

Lélekemelő ünnepséget rendez a Mosóczy-telepi Protestáns-kör

Lélekemelő ünnepségek keretében bont zászlót pünkösdi vasárnapján a Mosóczy-telepi Protestáns Kör. Az új zászlót mindkét protestáns templomban a szokásos egyházi szertartások közepette fel fogják avatni és a zászlószegek megváltásából egy kis imaház alapját akarják összegyűjteni. Ez a nemescél, a testvéri szeretet és emberbaráti összetartás jegyében működő egyesület zászlóavatási ünnepével még szorosabbra akarja kövacsolni azt a kapcsolatot, amely a két testvéregyház tagjait egymáshoz fűzi. A zászlóavatási ünnepség programját az alábbiakban állították össze:

Vasárnap délelőtt fél 12 órakor az új zászlót megáldják az aradi református templomban, majd 12 órakor ugyanezt megismétlik az ág. ev. hitvallású templomban. Fél 1 órakor ünnepélyesen fogadják a védnököket, valamint a zászlóanyákat a viaduktnál. A tulajdonképpeni zászlóavatási ünnepség déli egy órakor lesz a Mosóczy-telepi Protestáns Kör helyiségében. Fél kettőkor diszbedét adnak a zászlóanyák: **Purgly Lászlóné és Frint Lajosné** tiszteletére. A diszbedében résztvenni szándékozók legkésőbb csütörtök estig jelentsék be szándékukat a Protestáns Kör Mosóczy-telepi helyiségében: Str. Ivrianu 6. szám alatt. A diszbedében való részvételi díj személyenként 50 lej. Délután 3 órakor veszi kezdetét a zászlószegek beverésének ünnepi akta, amelyet zene, tánc és szórakozások követnek. Este 9 órakor a Protestáns Kör helyiségében társasvacsora lesz, utána reggelig tartó tánc következik.

— **Elfogott határátlépő.** Az aradi rendőrségre ma előállították Szabó István 37 éves cigánytelepi lakost, aki egy évvel ezelőtt átszökött a határon Magyarországra és most ugyanilyen módon visszatért. Az eljárás megindult ellene.

— **Péntek, június 2-ikán este 7 órakor,** az iparos tanonciskolában a tanonctartó iparosok és kereskedők iskolaszéki közgyűlése.

— **Jéglőfizetés és rendelés** legelőnyösebb Reus z-jéggvárbán. Bulevardul Regele Ferdinand 33. Telefon 141.

— **Ami illik és ami nem illik.** Erről közöl rendkívül érdekes cikket a „Délbáb“ új száma, amely 84 oldal terjedelemben és gazdag tartalommal jelent meg. Pompás budapesti és külföldi rádióműsorokat, érdekesebbnél-érdekesebb színházi beszámolókat, pletykákat, filmriportokat, 120 képet, egyfelvonásos szindarabot és folytatásos regényt talál az olvasó a népszerű képeslapban. A „Délbáb“ egyes száma 10 lej.

!! Kislábu nők nagy szerencséje !!

Női divat félcipők 150 Prima márkák
Filt, Echo, F. L. Popper kisebb számokban
175.—, 195.— lejtért

Rendkívül olcsó árban essen most vásárolni,
amíg a készlet tart!

Női divat nyári Sandalette-cipők remek színekben 195 lejtől.

Str. Motianu **RECLAM** cipőáruház
v. Forray-u. 9. ARAD.

Kerjük a pontos címre ügyelni, csakis Orbán cukrászdával szemben. Tekintse meg kirakatainkat.

Szombaton délután indul Konstanzába az aradi kirándulók Pullmann-vonata

Egy teljes gondtalan hetet tölthet velünk a Fekete-tenger partján — Még három ezer leibe sem kerül az egész kirándulás valamennyi költsége — Minden felvilágosítást megad az Aradi Közlöny utazási osztálya

Amint hírül adtuk az Aradi Közlöny legutóbbi számában, június hó 3-án, szombaton délután 4 órakor indul az aradi vasútállomás perronjáról az a vonat, amely egy heti gondtalan, pazar programmu konstanzai kirándulásra röpi az aradi kirándulókat. Egy heti kirándulás a Fekete-tenger partja mellé, teljes ellátással, kosztal, lakással a legelőkelőbb hotelokban, valamint az utiköltséggel együtt

oda-vissza nem kerül még 3000 leibe sem egy-egy résztvevőnek.

amennyiben a vasúti költség 1310 lej, a kirándulás egyéb minden más költsége pedig 1450 leibe kerül csupán.

Az aradi kirándulók egy napot Bucarestben töltenek, a többit a Fekete-tenger partja mellett, naponta háromszor bő és pompás étkezéssel. A kirándulás rendezősége

minden nap más-más strandfürdőhelyre vezeti a kirándulókat

és aki akar, egyik nap a Mamaia, másnap pedig az Eforia, a Carmen Sylva és a Movila pompás plázsain napozik vagy sétahajózik a Fekete-tengeren...

Mindazok számára, akik egy heti gondtalan és kellemes üdülést kívánnak maguknak szerezni, készséggel áll rendelkezésére az Aradi Közlöny fő-kiadóhivatalának utazási osztálya. Az aradi kiránduló-vonat indulásáig még négy nap van és addig ki-ki

kényelmesen elintézheti még ügyes-bajos dolgait

hogyan azután — alig három ezer lejért — egy teljes hétig gondtalanul uszkálhasson a Fekete-tenger habjai között...

SPORT KÖZLÖNY

Az új szabályok értelmében az Arad-kerületi Bajnokságban az Olimpia-PTT a második, a Nemzeti Bajnokság B-csoportjában az AMTE az ötödik

A Gloria-CFR helye változatlan maradt. — Adler Tibor, az AMTE elnöke Bucarestben. — Luchide Octav nyilatkozott az új szabályzatról

Az elmúlt napokban az AMTE közszereketben álló elnöke, iltői Adler Tibor Bucarestben járt és ezt az alkalmat felhasználta, hogy klubja részére több ügyes-bajos dolgot intézzen el a központnál. A szövetségnél tett látogatása alkalmával Adler Tibor beszélgetést folytatott Luchide Oktávval, a FRFA főtitkárával, aki az AMTE elnökének gratulált a TMTE feletti győzelméhez, illetve a csapata ötödik helyéhez. Adler Tibor az AMTE Intéző Bizottsági ülésén számolt be bucuresti-i utjáról és Luchide Oktávval folytatott beszélgetéséről és a helyezésre vonatkozó hír érthető örömet keltett a vezetőség körében.

Ma alkalmunk volt beszélgetést folytatni a közismert sportemberrel, aki a következőket mondotta:

— Bucuresti-i utam alkalmával alkalmam volt beszélgetést folytatni Luchide Oktáv ural, a FRFA főtitkárával, aki gratulációját fejezte ki csapatom ötödik helye felett. Majd kérdésemre bővebben megmagyarázta a régebben érvényben levő, de csak most életbe léptetett szabályzatot, az ugynevezett francia-rendszer. Ugyanis az új rendszer szerint

egyenlő pontszámok esetén legelsősorban azt kell figyelembevenni, hogy a pontokat melyik csapat hány győzelemből, illetve hány döntetlenből érte el.

Ha a győzelmek, illetve a döntetlenek száma is egyezik, úgy másodsorban veszik figyelembe a gólarányt. Miután az AMTE a 8 pontját 4 győzelemből szerezte, ezzel szemben a TMTE 3 győzelemből és 2 döntetlenből, tehát

a temesvári csapat jobb gólaránya ellenére is az AMTE az ötödik.

Így egyelőre elvetette a selejtező kérdésének gondját. Ugy az AMTE-nak, mint a TMTE-nek csupán a NAC elleni meccse van hátra és itt dől el a helyezés további kérdése. Amennyiben a NAC mind a két csapatra vereséget mér, úgy a táblázat nem változik, az AMTE továbbra is ötödik. Tehát most az a gond, hogy az AMTE pontot, lehetőleg pontokat szerezzen a NAC-tól. Ez a dolog nehezen fog menni, miután a meccs színhelye Nagyvárad lesz. A TMTE kedvezőbb helyzetben van, a mérkőzést ugyanis Temesváron játsszák le, de bízunk a jövőben, így végzi szavait az AMTE társelnöke.

Az új rendszer változást idéz elő az Arad-kerületi bajnokság táblázatán is, ilyenformán a másodiknak hűt ATE a harmadik helyre csuszott vissza, míg a második helyet az Olimpia-PTT foglalja el.

Ugy az ATE, mint az Olimpia-PTT 18—18 pontot gyűjtött össze, de a pontokat a tornászok 6 győzelmük és 6 döntetlenük révén érték el, ezzel szemben az Olimpia-PTT hétszer győzött és 4 ízben játszott döntetlenül. Tehát a mikalakai csapat van a második helyen, annak ellenére, hogy az ATE gólaránya jobb.

A Gloria-CFR helyét nem befolyásolja az új rendszer. Az aradi csapat a Ripensiatól való veresége után a harmadik helyre került. A Gloriának 13 pontja van, ezt 6 győzelemből és 1 döntetlenből érte el. A negyedik Crisana pontjainak száma szintén 13 és a váradiai is 6 győzelemmel és 1 döntetlenel szedték össze a pontokat. Tehát itt már számításba kerül a gólarány is és miután a Gloria-CFR gólaránya sokkal jobb, mint a Crisanaé (21:18, illetve 20:21), a Gloria-CFR továbbra is őrzi a harmadik helyet.

Hamis bukás vádja alól felmentett volt aradi kereskedők

Sulyos vádak Weisz és Irsay ellen — A könyvszakértő kihallgatása után összeomlottak a vádak

Hamis bukásért vont a aradi törvényszék felelősségre a Weisz és Irsay aradi textilcég társtulajdonosait: Weisz Lipótot és Irsay Lipótot. A két kereskedőnek az Avram Iancu (Szabadság)-téren volt üzlete, amelyet 1929. évben meg kellett szüntetniök. A cégtulajdonosok csődöt kértek önmaguk ellen. A megindult eljárás során azt a vádat emelték a társtulajdonosok ellen, hogy könyveiket rendetlenül vezették, hogy nem vezettek rendszeres feljegyzéseket és nem készítettek pontos mérleget. Az ügyészség hamis bukás miatt emelt vádat a két kereskedő ellen. A törvényszék keddi tárgyalásán Romanescu Olgior bank-

Tehát a táblázatoknál a jövőben mindenkor figyelembe kell venni ezt az ugynevezett francia-rendszer, amelynek érvénybelépéséről Adler Tibor utján értesültünk és amelyet a bucuresti-i lapok már a legutóbbi lapszámukban számításba is vettek.

Összeállították az országos válogatott csapatot

Bucurestiből jelentik: A triál tanulmányai alapján összeállították a Balkán Kupa küzdelmei során Romániát képviselő együttest. Az összeállítás vegyes érzelmeket keltett, vannak olyanok, akik azt állítják, hogy nem ez a legjobb tizenegy. A jelenlegi formák alapján kiválogatott csapat összeállítása a következő: Sepsi (Universitatea) — Vogl (Juventus), Albu (Gloria-CFR) — Robe (Venus), Steinbach (Unirea-Tricolor), Lakatos (Ripensia) — Bindea (Ripensia), P. Valcov (Venus), Ciolac (Ripensia), Bodola (NAC) Dobay (Ripensia). Tehát eszerint 4 Ripensia, 2 Venus, 1—1 NAC, Gloria-CFR, Juventus és Unirea-Tricolor játékosból áll a csapat.

O Áhír a Venus—Brasovia meccsről. Az egyik nagyváradai lap nyomán beszámoltunk az állítólag lejátszott és a brassóiak győzelmével végződött Brassovia—Venus meccsről. Az akkori sorainkban kihangsúlyoztuk, hogy a hír fenntartással közöljük, mert nem tartjuk valószínűnek ezt az elképzelhető eredményt. De nem is csalódtunk, mert a híradás hamis volt, a meccset le nem játszották, azt a Balkán Kupa befejezte után bonyolítják le.

O Nem megy a Crisana Budapestre. Beszámoltunk arról, hogy az Ujpest rendezésében egy nagyszabású futballtornát bonyolítanak le, amelynek többek között a váradai Crisana is résztvevője lett volna. Az Ujpest elejtette a tervet, így a Crisana budapesti útja kutba esett. Budapestnek azért lesz pünkösdi műsora, miután a Nemzeti valószínűleg a Beograd-szkyt látja vendégül.

O Bécsi csapat Temesvárott. A Floridsdorfer AC játszik husvét két napján Temesvárott. Ellenfele a Ripensia válogatottjai helyett NAC-játékosokat szerepeltető csapata lesz.

O Megkezdődnek a Középeurópai Kupa küzdelmek. A Középeurópai Kupa ezévi küzdelmei újra nagy harcot ígérnek. A mai helyzet Olaszországban és Csehszlovákiában még nem tisztázta a bajnoki sorrend kérdését, de valószínű, hogy az I. forduló a következő összecsapásokat fogja hozni: Ujpest—Juventus, Hungária—Sparta, Slavia—Austria és Viena—Ambrosiana.

O Uj terminus a magyar—román válogatott meccsnek. A román—magyar amatőrválogatott meccs új terminusául az FRFA szeptember 24-ikét ajánlotta.

O A Vasas már osztályozóra készül. ugyanis a SzNFC meccs előtt benyújtotta Haar-Haraszti szerződését.

O A lugosi Vulturii Szabadkán. A lugosi Vulturii ez évben magas formára futott fel. A csapat tréningjét tudvalevőleg Schaffer Alfréd végzi. A Vulturii pünkösdi mindkét napját Szabadkán tölti, ahol első nap a Zsak-kal, második napon a Bácskával mérkőzik.

igazgatót hallgatták ki könyvszakértőként. A könyvszakértő kihallgatása során a kereskedők ellen emelt vádak egymásután összeomlottak. Kiderült, hogy a Weisz és Irsay-cég 1928. év végéig pontos könyvelést vezetett és szabályszerű mérleget készített. Ugyancsak teljesen törvényes módon vezette a könyveket a cég anyagi összeomlásáig, mérleget 1929-re azonban nem lehetett már készíteni, mert a társaság az év folyamán csődöt kért önmaga ellen. Az aradi törvényszék a könyvszakértő véleményére támaszkodva Weisz Lipót és Irsay Lipót aradi kereskedőket felmentette a hamis bukás vádja alól.

Tied a dalom...

Jan Kiepura slágerfilmje a Corso-moziban

Lüktető, pezsgő, eleven élet, egy világ-város rohanó forgataga, hangos, mámoros éjszakák, tengerparti napsütéses tájak és dal, dal, dal... Szívhezszóló, gondülő, minden bánatot feledtető dalok, amelyek úgy fonják körüli a hallgatóságot, mint a tavasz varázslatos illata... Jan Kiepura személyesíti meg ebben a filmben a tavaszt, a lüktető, sziporkázó, eleven életerőt és a mindent feledtető Dal varázsát. Kiepura már első filmjében, az „Éjszaka a dalá”-ban egy csapásra meghódította a legszélesebbkörű publikumot, amely önfeledten gyönyörködött diadalmas, csodálatosan csengő, férfias tenorjában. Kiepura, az ideális filmszínész, akinek daliás, elegáns alakján, vonzó megjelenésén, modorának elbájoló közvetlenségén és mindenkit magával ragadó temperamentumán kívül, hamisítatlan színészvér lüktet ereiben és művészelke ott ég a szemében, ott ragyog kifejező arcán és ott él varázslatos hangjában.

Természetesen új filmjében ismét kamaráénekest alakít Kiepura, aki talán nem is játszik, csupán önmagát, életét szívét adja szerepében. Amikor a kisleány énekel, akit meg akar hódítani, vagy az Aidából próbát énekel a hatalmas nézőtér ásitó torka előtt, majd az uccán forgalomzavart okozó tömeg számára dalol szállodai szobájának ablakából, vagy a modern hullámfürdő... járó ad koncertet fürdőruhás urak és hölgyek részére s egyidejűleg frakkos férfiak és estélyiruhás dámák előtt, végül a templom áhitatos csendjében, Schubert „Ave Maria”-ját adja elő, midőn a leány, akit szeret mással megy az oltár elé, egyformán nagy, egyformán művészi és elragadó. Jan Kiepura a jövő filmszínésze, a hangosfilm győzhetetlen sztárja...

A film maga elejétől végig szórakoztató, valóban nagyszabású, úgy scenikai, mint művészi tekintetben. Kacagtató, ötletes és szellemes jelenetek követik egymást, amelyeknek ujszerű beállításával Joe May, mint rendező remekelt. A szereplőgárda tökéletes: Kiepura körül csoportosulnak a hangosfilm legnépszerűbb sztárjai. Jenny Jugo a női főszerepben, bájos, behizelgő modorával és finom szépségével lebilincselő. A többiek: Ida Wüst, Ralph Artur Roberts, Paul Kemp, Paul Hörbiger, Hans Junkermann, Julius v. Falkenstein, Karl Stepanek, valamennyien művészei a humornak, mulattatásnak. Ez a film egyike azoknak a keveseknek, amelyek biztosan és diadalmasan utat találnak a közönség szívéhez... (cs. p.)

Egy tanu, aki nem akar esküt tenni

Érdekes pereskedés az aradi törvényszék előtt.

Másfélévvel ezelőtt Kaba Danila nadlaci bizományos beperelte egyik üzleifélt. A járásbírósi tárgyaláson Kaba bemutatta Suciu Todor nadlaci lakos írásbeli nyilatkozatát, mely kedvező volt a bizományos ügyére, aki az első bírói fórum előtt megnyerte a pert. Felbuzerálás folytán, az ügy az aradi törvényszékre került, ahol Kaba Danila perveztes lett. Az ügy megjárta a temesvári ítéletábrát is, ahol Suciu Todor is kihallgatták. Amikor Suciu Todor esküt kellett volna tennie és a Tábla tanácselnöke a feszület elé szólította: a tanu keresztet vetett és bevallotta, hogy előző vallomása hamis volt. Nem akar hamisan megesküdni.

Suciu Todor ezután megváltoztatta vallomását és a legfelsőbb fórum előtt a per elvezette. Kaba Danila erre hamis eskü miatt büntető feljelentést tett Suciu Todor ellen, akit az aradi törvényszék kedden vont felelősségre. Kaba Danila azt vitatta az aradi törvényszék előtt, hogy Suciu első vallomása volt az igazi és a Tábla előtt letett eskü hamis volt.

A törvényszék felmentette a vádlottat azért, mert nemcsak a valószínűség, hanem a tények is amellett bizonyítanak, hogy Suciu Todor lelkiismeretének és vallásos meggyőződésének hatása alatt tagadta meg az első esküt és tette le későbbben a valódi tényállás megerősítésül az esküt.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Az arany- és ezüstpénz forgalma a világpiacon

Érdekes adatok az ezüst értékének változásáról egy évszázad alatt

A világ legnagyobb államai egymásután térnek le az aranyalapról és fokozatosan bevezetik az arany- és ezüstvalutát. Az Amerikai Egyesült-Államok az arany- és a papirdollárok pótlása céljából óriási mennyiségben gyártja az ezüstpénzt. Bár ezidőszent a dollárnak 64 százalékos aranyfedezete van, de az inflációs törvény alapján az USA kormányának joga van ötven százalékkal szaporítani a dollár-bankjegyeket, tehát az aranyfedezet 32 százalékra fog csökkenni s akkor kevesebb lesz a lej aranyfedezeténél. Amerika, éppúgy, mint a román, a magyar és az osztrák kormány tette, szintén bevezeti az ezüstvalutát is és ezzel rátért a kettősvaluta alapjára. A valuták átalakulásának alkalmából egy berlini napilap most érdekes adatokat közöl arról, hogy az ezüst értéke az utóbbi száz év alatt, 1833-tól 1933-ig milyen változáson ment keresztül. A közlemény összehasonlítja az ezüstöt az arany értékével és kimutatja, hogy száz évvel ezelőtt az arany ötvennyolcszor többet ért az ezüstnél s most 16-on áll az értéke. 1833-ban még nem ismerték a tiszta aranyvalutát és legelőször 1836-ban Anglia tért át az aranyalpra. 1871-ig egyetlen állam sem követte az angol Nemzeti Bank példáját. Németország 1871-ben, a német-francia háború befejezésének évében, szintén bevezette az aranyvalutát és csak

ezután következtek a többi európai államok. Az Északamerikai Egyesült-Államok 1896-ban teljesen szakított az ezüsttel és kizárólag arannyal fedezte bankjegyeit. Az alábbi számadatok pontosan tüntetik fel azt, hogy száz év alatt miképpen változott az ezüst értéke az arannyal szemben: 1833-ban az arany 58-szor, 1885-ben 46-szor, 1902-ben 21-szer, 1920-ban 38-szor, 1921-ben 30-szor, 1931-ben 12-szer és 1932-ben 16-szor többet ért, mint az ezüst. Megjegyzendő, hogy a szorzószámok minimálisak, de ezek mellett maximális értékszámmak is vannak. 1920-ban az arany maximálisan 89-szer, 1921-ben pedig maximálisan 43-szor nagyobb értékű volt az ezüstnél, mert ebben a két évben ezüstvaluta egyáltalán nem létezett. Egyébként az ezüst érték hullámzása összefügg az iparcikk árával is, mert tudvalevően ezüsből rendkívül sokféle árucikket készítenek. Kinában, ahol a kínai ezüstcikk legnagyobb része készül, továbbá Britindiaiban, 1932-ben ötven millió unciáról negyven millió unciára, Indiában pedig 1931. évtől 1932. év végéig 57 millióról 12 millió unciára csökkent az ezüstoffasztás. Érdekes, hogy Egyiptomban mindig nagyon kedvelték az ezüstpénzt és ezért Ausztriából mázsaszámra szállították oda a Mária Terézia-ezüsttallérokat, melyekért ott aranyat adtak.

Kilencvenmilliárd lejről nyolcmilliárd lejre esett a devizaforgalom

A korlátozó rendelkezések következményei

A romániai Kompenzációs pénztár — mint Bucurestiből jelentik — tegnap tartotta meg évi közgyűlését, amelyen rendkívül érdekes adatok jutottak nyilvánosságra a devizaforgalom eséséről. Ez a szomorú pénzügyi eredmény a világszerte általánossá vált forgalmi korlátozások miatt következett be. Mint ismeretes, tavaly, május 18-án Románia is bevezette a devizakorlátozást, amely a Kompenzációs pénztár megszervezését tette szükségessé. Románia devizaforgalmát 1932. május 18-tól a Kompenzációs pénztár bonyolította le, tehát annak kimutatása teljesen hű képet ad külkereskedelmi forgalmunkról. A pénztár közgyűlésén rámutattak arra is, hogy a hivatalos devizaforgalom mellett az úgynevezett „magánforgalom” nagy összegeket bonyolított le. Az üzleti

világban azért vették igénybe a magánátutalásokat, mert a hivatalos devizaforgalomban rendkívül nagy ellenőrzést gyakoroltak. A hivatalos forgalom tételszámai megnövekedtek ugyan, de a devizamennyiség a néhány év előttihez viszonyítva tizedére csökkent. A rossz pénzügyi viszonyok miatt mindenütt megcsappant a fogyasztás és így sokkal több kisösszegű tétel szerepel az autonompénztár forgalmi kimutatásában. Az utóbbi 4 év megdőbentő hivatalos adatai a következők: 1929-ben 62 milliárd 276 millió lej, 1930-ban 89 milliárd 864 millió lej, 1931-ben 63 milliárd 489 millió lej és 1932-ben már csak 8 milliárd 120 millió lej devizaforgalma volt a Kompenzációs pénztárnak, tehát a legmagasabb összeg kb. 90 milliárd, a tavalyi pedig 8 milliárd lej.

Három év alatt félmilliárdot juttatott az államnak a gyufamonopolium

A svédok a revedenca leszállítását kérik

A Kreuger által évekként ezelőtt megszerzett svéd gyufatröszt tudvalevően nálunk is monopolhelyzetet élvez, amelynek ellenében a román államnak megfelelő részesedést juttat a jövedelemből. Ezt a revedencát a gyufatröszt folyton csökkenteni szeretné, mert a kedvezőtlen pénzügyi viszonyok miatt nem bír olyan forgalmat elérni, amilyenre számított. Amikor a román kormány Párisban a külföldi kölcsöntörlesztések fizetésének elhalasztása végett tárgyalásokat folytatott a hitelezőkkel, a svéd gyufatröszt megkísérelte, hogy leszállítsa a gyufa-részesedési százalékot. Ez a kísérlet akkor nem járt eredménnyel, mert Madgearu pénzügyminiszter nem fogadta el az ajánlatot. A gyufatröszt megbízottai a napokban Bucurestibe érkeztek és újból tárgyaltak a pénzügyminiszterrel a revedenca leszállítása végett. A kívánságot ismét azzal indokolja, hogy a gyufafogyasztás a magas árak miatt visszaesett. 1930-ban 700 millió 500 ezer lej, 1931-ben már csak 502 millió lej, 1932-ben pedig 519

millió lej bruttó bevétele volt a gyufatrösztnek Romániában. Ebből 501 millió 555 ezer lej kapott a román állam haszonrészesezés címén és ezért a gyufatröszt az első három évben 46 és fél millió lej veszteséget szenvedett. A megbízottak azt is közölték a miniszterrel, hogy a tröszt leszállítja a gyufaárakat, ha a kormány mérsékli a kincstár most sem fogja teljesíteni a gyufatröszt kérését.

— Egész Európában igen jó termés várható. Még Erdély egy részében a tulsok eső miatt gyenge a terméskültség, a Bánátban viszont most is igen jó buza-termés várható. Ugyanaz a helyzet a világ legnagyobb államaiban is, amelyek export szempontjából számításba jöhetnek. Jugoszláviában nagyon bőséges esők voltak és ennek következtében a terméskültség kitűnő. Egyes helyeken rozsdás- és sáskakároktól tartanak. — Bulgáriában esős időjárás uralkodik. Az őszi gabonafélék, kivéve az északi részeket, jól fejlődnek. A tavasziak rendszeresen keltek. — Németországban a rendellenes hideg időjárás tovább tart és a vetések ennek következtében nem kielégítőek. — Franciaországban az idő az utolsó héten enyhe volt. Az őszi buza igen előrehaladt fejlődésben, mégis a tavalyinál kisebb termést ígér. — Olaszországban az időjárás változó, sokhelyütt zivatarokkal. Eltekintve egyes helyeken kisebb jégkároktól, a vetések állása mindenütt kielégítő. — Angliában és Írországban a multheti erős zivatarok után ezen a héten általában igen jó idő volt. Valamennyi vetemény, jól áll.

Autófelszerelési tárgyakat féláron Kálmán A. R.-T-nál, Arad.

Nagyfontosságú leirat érkezett Aradra a modernizált adó- behajtásról

„Át kell alakítani a közönség gondolkodását”
— írja Madgearu pénzügyminiszter

Ugy az adófizetők, mint az adóbehajtók szempontjából nagyfontosságú rendeletet kapott most az aradi behajtási pénzügyigazgatóság. Az 53.360. számú pénzügyminiszteri rendelet voltaképpen kiegészíti az e hó 12-én kelt 43.359. számú miniszteri rendeletet és mindkettőt az adó behajtásának új rendszerével foglalkozik. Ez a két végrehajtási utasítás kivonata és magyarázata az adóbehajtási törvénynek, de bevezető részében nagyon figyelemreméltó intelmeket tartalmaz az adótitkviselők számára. Madgearu pénzügyminiszter ugyanis arra kéri a pénzügyi szolgálatban lévő összes tisztviselőket: teljesen az új törvény szellemében működjenek és igyekezzenek az ország lakosságának felfogását oly irányban megváltoztatni, hogy kötelességüknek tekintsék az adók pontos fizetését. Az a tisztviselő, aki az adózóknak jogtalan kedvezményt ad, vagy nem részesíti őket a törvényben megszabott kedvezményekben, *súlyos büntetésben* részesül. A törvény intenciója az — írja a pénzügyminiszter — hogy *modernizálja az adó kivetését és az állami követelések behajtását*, tehát úgy az adózóknak, mint a tisztviselőknek alkalmazkodni kell ehhez az irányzathoz. Megemlítendő, hogy például Angliában, ahol a legtökeletesebb a jogszolgáltatás, már évtizedek óta súlyos büncselekménynek tekintik azt, ha valaki az adó megtakarítása céljából *eltitkolja jövedelmét* és nemcsak pénzbüntetésre, hanem elzárásra is ítéli.

— Néhány nap múlva dől el a *kvalifikáció nélküli adóhivatalnokok sorsa*. A pénzügyi szolgálat átszervezéséről szóló törvény alapján az egész országban működő adóhivatalnokokat újból véglegesíteni kell. Akiknek nincs megfelelő iskolai képzettségük, vagy a szükséges szakvizsgát nem tették le, azokat most fogják kisebb állásba beosztani. Aradra a mai napig nem érkezett meg a pénzügyminiszterium erre vonatkozó leirata.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk. Minden szó 4 lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 40 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés: szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Apróhirdetéseket este **10 óráig** vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

LAKÁS.

EGYSZOBÁS, konyhás lakás főtéren kiadó. Cim az Aradi Közlöny fiókiadó-jában, a Minorita templommal szemben.

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Bővebbet: az Aradi Közlöny fiókiadó-jában, a Minorita templommal szemben. 800

Háromszobás

parkettás, fürdőszobás modern lakás kiadó.
Bulev. Regele Ferdinand
(v. Boros Béni-tér) 50. 2065

EGY-KÉT és háromszobás lakás kiadó Bővebbet az Aradi Közlöny fiókiadó-jában, a Minorita templommal szemben.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

GYERMEKKOCSI, fali vitrinek, ebédlő, háló, uriszoba szalonberendezések, gardero szekrény, perzsa és gyári szőnyegek, komódok, Biedermayer-szalon, szobrok, ezüst girandók, festmények, zongorák, hegedűk, fogorvosi és fogtechnikai felszerelések, antik kredenc, virágállványok arany és ezüst karórák, eladók, SALGONE bizom üzlet Str. Horla (Széchenyi u.) 1. Neuman-palota. 1000

Nagyszebeni Takarékpénztári
80.000—100.000 lejig szóló
betéti könyvet vesznek.
Cim az Aradi Közlöny kiadó-jában. 2061

— Az aradi házadókiadó bizottságok tagjainak hatvan ezer lej napidíj jár. Ez év február végén fejeződött be Aradon és Aradmegyében a házadókiadó bizottságok munkája. Azok a bizottsági tagok, akik nem állanak a pénzügyigazgatóság szolgálatában, a törvény alapján százhusz lej napidíjat igényelnek. Aradon és a vármegyében 27 adókiadó bizottság működött, amelynek összesen körülbelül hatvan ezer lej napidíj jár. Mivel a bizottsági tagok már néhányszor sürgették az összeg kifizetését és mivel az aradi pénzügyigazgatóságnak hatáskörén kívül esik e kérelem teljesítése, ezért a 27 bizottság tagjai tegnap Bucarestbe küldtek egy nyugdíjas vasuti főtisztviselőt, aki a hatvan ezer lejt ott fogja felvenni, vagy a kiutaló végzést magával hozza.

Rádió műsor

— Romániai időszámítás. —

SZERDA, MÁJUS 31.

Bucuresti. 13: Gramofon. 14:15: Gramofon. 18: Rádiózenekar. 19:15: Rádiózenekar. 20:20: Gramofon. 21: Alexandrescu Nina hegedűművész játéka. 21:45: Seidmann csellóművész játéka. 22:45: Fuvolaverseny. Budapest I. 7:45: Torna. Utána: Columbia gramofonlemez 10:45: Hírek. 11: 1. Petőfiné naplójából. 2. Mai kis lexikon. (Felolvasás). Közben: His Master's Voice gramofonlemez. — 1: Déli harangszó. 1:05: Zenekari verseny. 2:30: Kristály gramofonlemez. 4:30: A rádió diáklőrelője. 1. A gyöngyvirágos Baranya. 2. A virágok barátja (Linné). 5: Szmirnoff Szergej orosz balajka-zenekara. — 6: „Találkozás — vágyódás”. Révész Béla elbeszélése. 6:30: Sándor Mária magyar dalokat énekel Rácz Béla és cigányzenekarának kíséretével. 7:30: Olasz nyelvoktatás. 8:10: Kerpely Jenő gondolkodik, zongorán kíséri Polgár Tibor. — 8:50: „Shakespeare-hatások a magyar irodalomban”. Császár Elemér dr. egyetemi tanár előadása. 9:20: A budapesti nemzetközi újságírókongresszus alkalmából Interju a Nemzetközi Újságíró Szövetség elnökével. — 9:35: Hangjátékelőadás a stúdióból. Majd: Mándits-jazz. — Bécs. 12:30: Adler-négyes. 13:40: Gerlach-Rusnak. Lemez. 17:05: Filmzene. 18: Bayer Frigyes zeneszerző művei. 20: Millöcker-est. 21:45: Alkalmi negyedóra. 22:15: Brockmeier: Vándortestvérek című rádióképe. 23:15: Mathé-tánczenekar. — Belgrad. 12: Gramofon. 16: Gramofon. 16:30: Mihajlovics Vlada zongorajátéka. 17:30: Ilic Dusan népdalokat énekel. 20: Rádiózenekar. 21: Petrovics Ivánka és Brezovsek Ivan Beethoven C-moll versenyt játszik. — Brünn. 12: Gramofon. 20:15: Gramofon. 20:25: Paraszt fuvó-zenekar. 21:15: Schubert E. orosz dalokat énekel. — 21:30: Rádiózenekar. — Hellsberg. 7:20: Gramofon. 12:30: Déli zene Halleből. 17:30: Szórakoztató zene.

19:25: Koenenkamp éneknégyes. 21: Eddig klasszikus operettek részletei. — Milano. 12:15: Vegyes zene. — 13:30: Gramofon. 14—15:15: Rádiózenekar és gramofon. 18: Szoprán- és tenorének. 20:45: Gramofon. 21:30: Háromfelvonásos vígjáték, utána vegyes zene. 23:30: Karének. Utána: Tánczene. — Mor. Ostrava. 11:10: Fuvós rendőrzezenekar. 12: Gramofon. 19:10: Gramofon. 19:25: Játék kromatikus harmonikán. — Pozsony. 12: Gramofon. 13:30: Déli zene. 18:40: Gramofon. 18:45: Magyar óra. Egyfelvonásos bohózatok. — Prága. 7: Ébresztő. 12: Gramofon. 14:40: Gramofon. 17:10: Déli utáni zene. — Riga. 19:30: Lehár: Paganini c. operettjének közvetítése.

CSÜTÖRTÖK, JUNIUS 1.

Bucuresti. 13: Gramofon. 14:15: Gramofon. 18: Dinicu-zenekar: Könnyű és román zene. 20:20: Gramofon. 21: Stefanovici G. dalestje. 21:20: A rádiózenekar szimfonikus hangversenye Nottara vezényletével. — Budapest I. 7:45: Torna. Utána: Durium gramofonlemez. 10:45: Hírek. 11: 1. Régi novellák (Jósika Miklós báró). 2. Az ehető és mérges gombákról. (Felolvasás). Közben: Gramofonlemez. 1: Déli harangszó. 1:05: Gramofonlemez. 2:30: Müller Jóska és cigányzenekara. 3:45: Hírek. 5: „A Balky-kisasszonyok”. Elbeszélés. 5:45: Pontos időjelzés. 6: „A tejtermékek előállítására és jelentősége a táplálkozásban”. — 6:30: Kerntler-trió. 7:20: „A kurucvilág dalai és hangszerei”. Lekes Nándor József előadása. Közreműködik: Kurina Simi cigányzenekara és Szijj Dénes (tárogató). — 8:25: A Zeneművészeti Főiskola vizsgálódásának ismertetése. 8:30: A Zeneművészeti Főiskola operai növendékeinek évszázó vizsgálódása az Operaházból. Vezényel: Unger Ernő. Majd: Malcsiner-jazz a Bellevue-szállóból. Budapest II. 6—6:30.ig: Durium gramofonlemez. — Bécs. 12:30: Alpeli dalok gramofonon. 13: Buchbinder-négyes. 14:10: Gramofon. 16:45: Gramofon. 17:55: A női szimfonikus zenekar hangversenye. — 20:40: Játék két zongorán. — 21:25: Verdi: Othello című operája. — Belgrad. 12: Gramofon. 13: Rádiózenekar. 13:35: Bizet: Arieti lány, szvit. — 17: Gramofon. 17:30: Rádiózenekar. 20: Népdalok. 23: Cigányzene a Potrosacska Zadrugából. — Berlin. 17:30: Könnyű zene. 18:55: Brahms: Keringő négykezesre. 20: Leipzig. 21:10: Szórakoztató zene. 23:30: Kabaré. Utána: Kávéházi tánczene. — Hellsberg. 7:20: Könnyű zene Weimarból. 14:05: Szórakoztató zene. 17: Déli utáni zene. — Milano. 12:15: Gramofon. 13:30: Gramofon. 14:10: Vegyes zene. 20:45: Gramofon. 21:30: Verdi Othello című négyfelvonásos operája. — Mor. Ostrava. 11:10: Déli utáni zene. 18:30: Gramofon. 18:50: Gramofon. 20:40: Rádiózenekar. — Prága. 7: Ébresztő. Zene és ének. 12: Gramofon. 14:40: Gramofon. 18:30: Gramofon. 21:35: A rádiózenekar hangversenye. 23:15: Gramofon. — Varsó. 13:10: Gramofon. 16:25: Gramofon. 18: Gramofon. 19: Könnyű és tánczene. 22:30: Hangjáték. 23:15: Tánczene.

A szerkesztésért:

Dr. STAUBER JÁNOS
felel.

Pünkösdi előtti olcsó fehér kalap szenzációs a „GABY” KALAPSZALONBAN
Bul. Reg. Ferdinand
Jézsei fog-ut 11. sz. a

ÜZLETEK.

ÜZLETHELYISÉG a v. Szabadság-tér sarkánál, azonnalra kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadó-jában.

HALOSZOBÁK új és használt állapotban 3500 lejtől. Ebédlők, modern uriszobák 7800 (új), Schöberl, Iróasztal 850, Singer varrógépek 900, Előszobafal 850, Garderószekrények, Konyhabutorok 850, Garnitúrák 1000. Ezüstöt, aranyat, briliánst, szőnyegeket keresünk sürgősen készpénzért.

ZALOGTARGYAKRA a legmagasabb összegeket csak az általunk képviselt temesvári Városi zálogház folyósítja, aranyra grammonként 55. — lejt adunk. Az évi kamat csak 18 százalék, az eddigi 24 százalék helyett. Meghosszabbításokat a legolcsóbban vállalunk. Ne fizessen sohol többet 18 százaléknál.

„COMISIO” biz. üzlet, Bul. Reg. Maria 13. (Dacia mellett.)

!!! FÉMPAROSOK !!!

Anyagok nickeléshez, csiszoló- és polírmasszák, karton- és vászonkorongok, műszaki kék, hegesztőpisztolyok stb. legolcsóbban

BARTHMES VICTOR-nál
ARAD, Str. Filipsescu No. 40.

HIRDESSEN

a 49 éve fennálló

„Aradi Közlöny”-ben!